

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 9.

Joi, 5 Martie 1936

S U M A R :

	Pag.		Pag.
I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA		V. PACTUL FRANCO-SOVIETIC	
a) DINASTIA :		Presa franceză	187
Presa elvețiană	178	„ sovietică	188
b) ECONOMIE ȘI FINANȚE :		„ engleză	188
Presa austriacă	178	„ italiană	189
„ elvețiană	178	„ germană	189
„ maghiară	178	„ polonă	189
„ bulgară	178	„ turcă	190
II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANȚIUNILE		VI. D. DR. KROFTA: NOUL MINISTRU DE EXTERNE AL CEHOSLOVACIEI	
Presa italiană	178	Presa cehoslovacă	190
„ franceză	179	„ iugoslavă	190
„ engleză	180	VII. RAPORTURILE INTERBALCANICE	
„ austriacă	181	Presa greacă	190
„ Statelor-Unite	181	„ elvețiană	191
„ evreiască din străinătate	182	„ sovietică	191
III. CHESTIUNEA ORGANIZĂRII BASINULUI DUNĂREAN		„ austriacă	191
Presa italiană	182	VIII. ÎNARMĂRILE MAREI BRITANII	
„ franceză	182	Presa engleză	191
„ cehoslovacă	182	„ germană	191
„ elvețiană	183	IX. EVENIMENTELE DIN JAPONIA	
„ sovietică	183	Presa japoneză	192
„ austriacă	184	„ sovietică	192
„ maghiară	184	„ engleză	193
„ turcă	184	„ franceză	193
„ greacă	184	„ italiană	194
„ iugoslavă	184	„ polonă	194
„ polonă	185	X. PROBLEME EUROPENE	
IV. INTERVIEWUL D^{LEI} HITLER		Raporturile franco-polone	195
Presa germană	185	Relațiunile polono-belgiene	195
„ franceză	185	Italia și Germania	195
„ engleză	187	Întrunirea Consiliului economic al Micii Înțelegeri	195
„ polonă	187	Chestiunea zonei demilitarizate a Rinului	196
		Politica externă a Greciei	196

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presa elvețiană.

Sub semnătura d-lui Jean Marteau, LA TRIBUNE DE GENÈVE din 29 Februarie publică o largă dare de seamă extrem de elogioasă despre cartea M. S. Regina Maria „Viața și visul unei Suverane“.

Autorul articolului scrie între altele:

„Lucrarea este remarcabil de densă, de o forță de evocare și de o perspicacitate deseori extraordinară. Carte folositoare de asemeni, nu numai din punct de vedere istoric prin via lumină pe care o aruncă asupra principalilor actori ai vremii dinainte de războiu, ci și prin reflecțiile morale pe care le sugerează“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa austriacă.

În numărul din 26 Februarie, NEUE FREIE PRESSE, sub titlul: „Noua convenție între Franța și România“, publică un articol de d. Hans von Cnobloch, fost ministru plenipotențiar.

Autorul arată că noua convenție va aduce o reglementare definitivă a chestiunii datoriilor, intensificarea schimbului de mărfuri reciproc și înzestrarea armatei române cu materialul de înarmare necesar.

„Punerea în vigoare a convenției, prin care urmează să se înlăture definitiv dificultățile financiare dintre cele două țări, depinde de realizarea convenției cu privire la cumpărarea și vânzarea redevențelor“, încheie ziarul.

Presa elvețiană.

Ziarul DER BUND din 26 Februarie scrie:

„Cu tot excedentul de export de șase miliarde, România n'a înecat mai multe devize decât în anul 1934, când a avut un bilanț activ numai de jumătate miliard.“

„Cea mai mare parte este congelată, dar pare că există și o eroare tehnică, a cărei cercetare a și început. Astfel România continuă să nu poată face față plăților externe.“

„Acum au început cu Franța negocieri corespunzătoare“, încheie ziarul.

Presa maghiară.

Revista OST-KURIER, din Ianuarie-Februarie, scrie:

„Anul 1934 a fost pentru România anul de criză decisiv. În anul 1935 s'au manifestat primele tendințe de elan. Bilanțul economic s'a îmbunătățit, puterea de cumpărare rurală a crescut, urcându-se și depunerile la bănci. Dar toate aceste sunt numai un început modest. România începe să învingă criza. Pierderile suferite fiind grele, ascensiunea se poate produce numai în mod lent“.

Presa bulgară.

Ziarul MIR din Sofia cu data de 29 Februarie publică subtitlul: „Datoriile românești în Anglia“, o corespondență din Londra în care relevă că ministrul de comerț d. Runciman a expus în parlament cauzele ce împiedecă încheierea unui acord comercial cu România.

După datele din 30 Noembrie 1935, datoria României în Anglia s'ar ridica la 3 milioane lire sterline.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANȚIUNILE

Presa italiană.

În editorialul său din 1 Martie POPOLO D'ITALIA declară că prin ocuparea masivului Amba Alagi, vechile datorii au fost achitate, din punct de vedere militar și din punct de vedere moral.

„Masivul Amba Alagi, adaugă ziarul, pe care a căzut în mod eroic Toselli, a văzut fuga ministrului de războiu abisinian și a armatei abisiniene, cu mult mai modern utilată acum.“

„Frontul nordic al forțelor Negusului, în urma neîncetatei atacuri dârze și necruțătoare ale armatei italiene, este condamnat a fi străpuns. Frontul de sud, după înaintarea spre Neghelli, va avea aceeași soartă.“

„Italia are în mâna sa toate cărțile jocului. Nici tunurile „Oerlington“, nici gloanțele dum-dum, nici aprovizionările cu hrană și muniții prin Zeila sau Djibuti, nu vor mai putea salva o situație istoricește de nesuținut și virtual condamnată.“

„Și pe frontul politic european Italia are o forță hotărâtoare. Deputatul francez Archimbaud, raportorul bugetului ministrului de războiu, care poate mai

mult decât oricine să interpreteze just gândirea mareșalului Petain, se întreba nu de mult ce autoritate și ce forță ar putea avea Societatea Națiunilor, dacă Italia s'ar retrage din această Societate. Geneva nu mai are autoritate asupra Statelor Unite, Braziliei, Germaniei și Japoniei. Dacă Italia ar merge pe o cale diferită de aceea a forului dela Geneva, puternica Societate a Națiunilor nu s'ar reduce oare la o societate în comandă anglo-franceză? Acestea sunt întrebările puse de raportorul bugetului ministrului de războiu francez.

„Până în prezent, adaugă ziarul, Italia a fost în mod desinteresat și leal, unul din garanții acordului dela Locarno și al altor angajamente internaționale. Sancționismul a săpat această solidaritate și supersancționismul este pe cale de a o distruge“.

Și POPOLO D'ITALIA încheie: „Geneva se află la o răspântie. Noi așteptăm să-și asume pe deplin responsabilitățile“.

Răspunzând ziarelor britanice care prevăd o apropiată terminare a războiului italo-abisinian, deoarece se așteaptă în săptămânile viitoare abdicarea împăratului A-

bisiniiei, GIORNALE D'ITALIA din 2 Martie scrie între altele următoarele:

„Italia nu ține seamă de aceste zvonuri. Guvernul fascist, comandamentul militar și toți italienii nu au decât un singur gând: să continue acțiunea începută.

„Dacă vechile socoteli au fost lichidate prin forța armelor, mai sunt și socotelile noi cu Abisinia, conturi mai importante, reprezentate prin șirul de sângeroase agresiuni, insulte și obraznice provocări răbdate de Italia, fără să reacționeze vreme de 40 de ani.

„Azi popoarele din Abisinia încep să-și dea seama de valoarea armatei italiene pe care au disprețuit-o timp îndelungat. Experiența lor în această privință trebuie să fie completă: de aceea acțiunea noastră militară nu s'a terminat“.

MESSAGERO din 3 Martie examinând situația Abisiniei, după distrugerea celor mai bune armate ale țării, scrie că Negusul a pierdut războiul.

Ziarul adaugă:

„In afară de garda imperială care nu inspiră prea multă încredere ca forță militară, Negusul nefiind soldat, și care de altfel este controlată de diviziile italiene comandate de generalul Graziani, în Abisinia nu au mai rămas decât armata în fașe, cum sunt pe frontul de Nord acele comandate de Rasul Aialec Burru în regiunea Volkait, aceea comandată de Rasul Imru în regiunea dela sud-vest de Axum, care așteaptă zadarnic întăriri, aceea care se află în formație în zona Quoram comandată de Rasul Gueracciu și pe frontul de sud armata Rasului Nasibu și resturile armatei Rasului Desta.

„Țară feudală, Negusul nu beneficiază de nicio forță morală, continuă ziarul, și are prea puține forte materiale pentru ca să înlocuiască personalitățile tradiției războinice indigene, cum au fost Rașii Kassa, Mulugheta, Seyum și Desta, înfrânți în mod atât de strălucit“.

Ziarele italiene din 4 Martie subliniază azi importanța declarațiilor făcute de d. Mussolini în Consiliul de Miniștri, pentru a constata că linia de conduită a Italiei rămâne mereu aceeași, fără schimbare.

„Nimeni să nu-și facă iluzia — scrie MESSAGERO — că Italia va putea fi obligată să adere la pacte sau acorduri de orice fel, atâta vreme cât nu va fi fost rezolvată, potrivit justiției și onoarei, o situație de intolerabilă nedreptate față de Italia. Nu se poate încheia un acord naval nici să se ceară adeziunea Italiei la un sistem colectiv de securitate, cât timp flota engleză rămâne în Mediterana, unde a fost concentrată de guvernul englez care s'a considerat arbitru. Pe de altă parte conferința navală nu va putea reuși fără Italia, mai ales în realizarea echilibrului în Mediterana.

„Cât privește reconstrucția basinelor dunărene, o înțelegere trainică este imposibilă fără concursul Italiei.

„Italia este astfel mai vie ca oricând: în Africa orientală ea continuă să dobândească victorii, iar Europa nu se poate lipsi de concursul ei“.

CORRIERE DELLA SERA relevă că punctul de plecare pentru orice discuție trebuie să fie șirul de victorii ale italienilor împotriva celor mai bune oști ale Negusului și prăbușirea împotrivirii abisiniene. Cine nu ține seama de aceste evenimente va cunoaște cele mai grele desamăgiri.

POPOLO D'ITALIA în numărul din 4 Martie relevă cuvintele pline de simpatie pronunțate de d. Mussolini față de Statele-Unite care nu au aprobat interzicerea exportului de produse petrolifere și au rezistat la solicitările Statelor membre ale Societății Națiunilor.

„Apropiata întrevvedere italo-austro-ungară dela Roma, scrie ziarul, va confirma că nicio soluțiune colectivă a problemei dunărene nu este posibilă în contra sau fără Italia, și fără să se țină seamă de interesele Statelor legate de politica italiană.

„Atitudinea Italiei la conferința dela Londra înseamnă că guvernul din Roma nu ia angajamente politice în momentul în care el este amenințat cu agravarea sancțiunilor.

„Poporul italian are conștiința că servește cauza civilizației. Sancțiunile au dovedit unitatea sa. Problema abisiniiană, care a fost înfruntată cu voința fermă de a se satisface nevoi istorice, va fi rezolvată în conformitate cu interesul civilizației și inexorabilitatea evenimentelor“, încheie „Popolo d'Italia“.

Presa franceză.

Ziarele din 2 Martie referindu-se la întrunirea comitetului de 18 la Geneva, se întrebă care ar putea fi efectele practice ale noiei sesiuni a comitetului. Niciun ziar nu crede că ar fi posibil să se ia hotărârea de a se interzice exportul de petrol în Italia.

„Cereurile din Geneva, scrie ziarul PETIT PARISIEN, nu au până acum nicio indicație precisă asupra intențiilor guvernelor reprezentate în comitetul de 18. Totuși, în starea generală de nesiguranță, factorul căruia i se acordă cea mai mare însemnătate este solidaritatea tot mai strânsă franco-britanică care apare tot mai mult ca cea mai bună garanție a păcii. De aceea toată atenția se concentrează asupra conversațiilor pe care d. Flandin le va avea cu d. Eden“.

In ziarul L'ŒUVRE, d-nu Tabouis scrie: „In cursul serii domnea la Geneva o nesiguranță absolută asupra hotărârii pe care o va lua comitetul de 18. Părerea generală este că se dorește a se face ceva, dar nu se ști ce. In realitate, ca totdeauna, se va face ceea ce Franța și Anglia vor dori. Conducătorii francezi și englezi sunt convinși, cu drept cuvânt, că sancțiunile petrolifere nu ar pune capăt războiului și că noi sancțiuni sunt inutile. Parisul și Londra consideră că nu noi sancțiuni preocupă cel mai mult pe conducătorii celor două țări, ci mai degrabă dorința de a vedea Italia dându-și seama de situația reală și de a putea căuta, împreună cu Societatea Națiunilor, o soluție care ar pune capăt conflictului. Interesul cel mai de seamă al sesiunii va consta, în realitate, în conversațiile dintre d-nii Flandin și Eden. Subiectele de discuție nu le vor lipsi“.

Ziarul adaugă că cei doi oameni de Stat vor examina, între altele, problema zonei demilitarizate și chestiunile în legătură cu pactul din Locarno.

PETIT JOURNAL scrie: „Se pare că aplicarea sancțiunilor petrolifere nu este actuală. Se părăsește oare orice proiect de înăsprire a sancțiunilor? Cereurile diplomatice din Geneva consideră o asemenea eventualitate ca exclusă. Părăsirea proiectului sancțiunilor petrolifere ar determina comitetul de 18 să caute alte mijloace de presiune, în deosebi înăsprirea sancțiunilor existente“.

PETIT JOURNAL expune în modul următor unul din aceste proiecte: „Până acum interdicția exportului italian nu s'a aplicat mărfurilor care sufereau în străinătate modificări, reprezentând 25% din valoarea lor. S'ar intenționa acum ridicarea acestui procent la 50 sau chiar la 75%“.

Ziarul expune și alte proiecte cunoscute dinainte și încheie arătând că problema înăsprirei sancțiunilor va domina debaterile din Geneva.

In numărul din 2 Martie, L'ECHIO DE PARIS publică o corespondență din Londra în care arată că experții militari englezi consideră drept extrem de critică situația armatelor abisiniene și recunosc că forțele Negusului sunt în plină debandadă.

Ziarul continuă: „La Londra se așteaptă într'un timp foarte scurt o a patra victorie italiană pe frontul de Nord, de data aceasta asupra armatei Rasului Imru.

„Se mai așteaptă și o înaintare a armatei italiene până la lacul Așianghi“.

Corespondentul adaugă că la Londra posibilitatea unei abdicări a Negusului este tot mai mult considerată ca probabilă.

Ocupându-se de întrunirea comitetului de 18 și de convorbirile care s'au desfășurat la Geneva, cu acest prilej, ziarele din 3 Martie subliniază importanța inițiativei d-lui Flandin de a se convoca imediat Comitetul de 13, în scopul unei supreme încercări de conciliere în conflictul italo-abisinian. Ele consideră această inițiativă ca senzațională și o privește drept o adevărată întorsătură, intervenită pe neașteptate în debaterile dela Geneva.

„Trebue să ne felicităm — scrie LE MATIN din 3 Martie — că această zi începută sub auspicii turburi s'a încheiat într'un simțimânt de destindere.

„Toată lumea așteaptă cu nerăbdare și cu îngrijorare să afie care va fi reacțiunea Romei, scrie PETIT PARISIEN. Va arăta Italia mai multă conciliere sau va stărui în intrasingență? Sfaturile de moderațiune pe care d. Flandin le-a dat de sigur aseară reprezentantului italian, vor fi oare ascultate? Orice s'ar întâmpla un lucru e sigur: reprezentanții Franței s'an devotat până la capăt ca să adueă o soluție onorabilă și dreaptă într'un conflict care întârzie convalescența Europei“.

Totuși, asupra rezultatului acestui demers, LE JOURNAL, sub semnătura d-lui Saint Brice, face cele mai serioase rezerve:

„Încercarea de conciliere sub amenințarea unor noi sancțiuni este discutabilă. Încercarea cerând un răspuns în 48 ore, cu amenințarea de pedepse, seamănă cu un ultimatum“.

L'OEUVRE scrie:

„Situația se complică și se poate spune chiar că se agravează considerabil la Geneva. Din acest motiv inițiativa d-lui Flandin este și va rămâne un act deosebit de înțelept și oportun, oricare ar fi viitorul. În general, nu se crede la Geneva într'un răspuns favorabil al d-lui Mussolini, la apelul comitetului de 13. Dimpotrivă se prevede că d. Mussolini va respinge și această intervenție, ceea ce va avea drept urmare votarea sancțiunii petrolifere și poate retragerea Italiei din Societatea Națiunilor“.

PETIT JOURNAL scrie:

„In cercurile Genevei se prevede, în general, că Italia nu se va angaja pe calea concilierii, sub amenințarea unei noi sancțiuni“.

LE FIGARO notează:

„Sunt puține șanse ca d. Mussolini să accepte invitația, iar dacă o acceptă este foarte puțin probabil să se ajungă la un aranjament definitiv. Dimpotrivă sunt multe șanse că cei 18 să voteze sancțiunea petroliferă“.

LE TEMPS scrie:

„Politica sancțiunilor care se apără foarte bine din punct de vedere al principiilor pactului Societății Na-

țiunilor și în cadrul acțiunii colective, nu se justifică în realitatea lucrurilor, decât dacă măsurile luate se vădesc realmente eficace și permit să se atingă scopul propus. Ori, trebue să constatăm că în situația actuală extinderea sancțiunilor la petrol ar fi de o eficacitate din cele mai discutabile. Sancțiunea petroliferă se izbește, prin însăși natura ei, de grave dificultăți“.

După ce arată că Statele-Unite își păstrează libertatea de acțiune în ce privește furniturile de petrol pentru Italia, ziarul încheie:

„Aceasta este o considerație care nu poate decât determina comitetul de 18 să lucreze cu cea mai mare prudență în chestiunea extinderii sancțiunilor“.

Adoptarea, în unanimitate de către comitetul de 13 a propunerii d-lui Flandin, care constituie o sfortare supremă de conciliațiune între Roma și Addis-Abeba, este privită de ziarele franceze din 4 Martie ca un semn de destindere.

Ziarul PETIT PARISIEN scrie:

„Convingerea generală în cercurile apropiate de Societatea Națiunilor este că, înainte de a lua o hotărâre irevocabilă, guvernul italian va voi să procedeze la diferite sondajii diplomatice. Cum d. Flandin va părăsi Geneva azi dimineață, spre a nu se înapoia acolo decât peste o săptămână, este probabil că partida hotărâtoare se va juca zilele următoare între Roma și Paris. Trebue să sperăm că d. Mussolini nu va săvârși greșala de a respinge pur și simplu apelul comitetului de 13 și că va adera cel puțin la principiul unor negocieri“.

Ziarul LE MATIN se teme ca rezervele făcute de d. Eden pentru a se asocia la sugestia d-lui Flandin, și a nume continuarea examinării sancțiunilor petrolifere, să nu primejduiască încercarea de conciliațiune.

„Chiar dacă aplicarea măsurii propusă de d. Eden, s'ar dovedi inutilă, ea creează o dificultate reală pe care cercurile italiene din Geneva o subliniază încă în cursul serii de ieri“.

Ziarul L'OEUVRE scrie:

„Dacă cercurile Societății Națiunilor sunt convinse că Ducele nu va accepta fondul propunerilor ce i s'ar putea face pentru încheierea definitivă a păcii — propunerile trebuind să fie asemănătoare cu cele făcute de comitetul de 5 și neputând comporta nicio concesie teritorială propriu zisă — se crede totuși în general că apelul în vederea unei grabnice încetări a ostilităților, fiind foarte vag, nu ar putea fi refuzat de Roma“.

LE FIGARO scrie:

„Guvernul din Roma va putea să accepte a negocia, deoarece invitația nu are niciun caracter de ultimatum. Este adevărat că amenințarea engleză de a interzice exportul petrolului este foarte inoportună. Totuși, d. Mussolini nu ar suferi nicio scădere răspunzând în mod favorabil Genevei“.

Presa engleză.

Ziarele din 29 Februarie scot în evidență faptul că d. Eden are instrucțiuni pozitive din partea guvernului britanic ca să adere la o eventuală propunere a Ligii Națiunilor pentru aplicarea sancțiunilor și la petrol, dar să nu facă el însuși o asemenea propunere.

Ziarele afirmă că Marea Britanie este dispusă a înființa un embargo asupra petrolului, precum și a transportului substanțelor petrolifere în porturile și colonile italiene.

Redactorul diplomatic al ziarului DAILY TELEGRAPH, crede a ști că guvernul britanic ar fi ajuns la concluzia că interzicerea transportului de produse petrolifere ar fi soluția cea mai practică și cea mai efec-tivă.

„D. Eden, scrie ziarul, va apăra deci acest punct de vedere în conversațiile dela Geneva. Dacă Societatea Na-țiunilor va merge și mai departe, Anglia va fi gata să aplice o dublă sancțiune: interzicerea exportului de pro-duce petrolifere și interzicerea transportului acestor pro-duce.

„Dat fiind, însă, că nici Franța și nici Anglia nu vor lua inițiativa la Geneva, va trebui ca un alt stat membru al Societății Națiunilor, reprezentat în comitetul de 18, să facă propunerea de a se aplica interzicerea exportu-lui de produse petrolifere, adică extinderea sancțiunilor față de Italia“.

Ziarele din 1 și 2 Martie înregistrează fără comenta-rii știrile despre distrugerea forțelor armatei ale Abisi-niei, cum spun comunicatele italiene.

MANCHESTER GUARDIAN crede că după victo-riile italiene, armatele marelui Badoglio vor avea ne-voie de consolidare.

NEWS CHRONICLE publică știrile din Abisinia, a-rătând că acum este în joc însăși existența Societății Na-țiunilor și că totul depinde de hotărârile ce vor fi luate la Geneva.

DAILY MAIL și DAILY EXPRESS spun că pru-dența cere să nu se sporească sancțiunile și să nu se im-pună sancțiuni în materie de petrol.

DAILY MAIL din 3 Martie scrie:

„Există motive temeinice să se creadă că un mesaj extraordinar de important al Negusului a sosit la Lon-dra și a fost imediat transmis d-lui Eden.

„Mesajul arată că Negusul este dispus să ia con-siderare negocierii de pace pe baza păstrării de către ita-lieni a teritoriilor ocupate. Condiția prealabilă pe care o pune Negusul ar fi însă ca Regele Angliei să accepte a fi arbitru și mediator între Abisinia și Italia“.

Pe de altă parte TIMES din 4 Martie anunță din Roma că o înțelegere directă cu Abisinia este dorită de Italia.

Ziarele din 4 Martie se ocupă de desbaterile dela Ge-neva în chestiunea sancțiunilor și a inițiativei d-lui Flandin de a se convoca imediat Comitetul de 13.

DAILY TELEGRAPH afirmă că atitudinea adop-tată de d. Eden ar fi surprins delegația franceză, de-oarece d. Flandin nu ar fi fost dinainte în cunoștință cu hotărârile guvernului britanic în chestiunea interdichiei exportului de petrol. „Pare probabil, scrie ziarul, că delegația franceză va adera la părerea statelor care produc sau transportă petrol.

„O interdicție a petrolului nu și-ar putea produce efe-tele, înainte de Iulie sau August, dar atunci situația fi-nanciară a Italiei va fi atât de gravă, încât rezultatul ar echivala cu o sancțiune foarte drastică.

„Este un secret public, că ambasadorul Italiei din Pa-ris a comunicat ministrului francez de externe că, în ca-zul aplicării sancțiunilor petrolifere, Italia ar părăsi So-cietatea Națiunilor și și-ar retrage semnătura de pe pac-tul din Locarno, luând și măsuri de retorsiune“.

Ziarele de stângă manifestă satisfacția lor pentru ati-tudinea clară luată de d. Eden în chestiunea sancțiuni-

lor petrolifere, dar își manifestă neliniștea față de po-ziția adoptată de d. Flandin.

DAILY HERALD, organ laburist, scrie: „Ca și d-lui Laval, d-lui Flandin nu-i plac acțiunile rapide. D-sa crede că Geneva nu ar trebui să înainteze decât după delibe-rări încete și după nesfârșite considerații de oportuni-tate. Teoretic s'ar putea aduce, poate, numeroase argu-mente în favoarea acestui punct de vedere dar, în prac-tică, toată lumea știe care este rezultatul acestei me-tode“.

NEWS CHRONICLE consideră cu neîncredere ini-țiativa franceză și felicită pe d. Eden pentru fermitatea atitudinii sale, „care a întărit autoritatea și creditul Marelui Birtanii“. „Toți acei care au urmărit cu stu-poare și indignare efectele ezitărilor trecute ale guvernului en-glez nu vor subestima serviciul adus de d. Eden“, în-cheie ziarul.

DAILY MAIL cere ca la Ministerul de Externe să vină o personalitate cu mai multă experiență și pru-dență.

Presa austriacă.

NEUES WIENER JOURNAL din 28 Februarie, pu-blică o convorbire cu fostul ministru al coloniilor, Stennet Amery.

Intre altele d-sa a declarat următoarele:

„Cazul Abisiniei nu reprezintă numai setea de colonii a Italiei, ci în primul rând și dorința de a asigura posesiunea africană împotriva unei amenințări dinceolo de limitele controlului european. Orice acțiune pe alte teritorii ale vremii țări ar fi egală cu o intervenție în teritoriul eu-ropean.

„In loc de a cere o revizuire a frontierelor coloniale fi-xate și retrocedarea teritoriilor împărțite la Versailles, —poate pe nedrept—ar trebui să se deschidă drumul spre realizarea unui sistem de preferință. Cel mai mare obsta-col care se află în drumul reînnoirii vieții economice in-ternaționale este clauza națiunii cele mai preferate.

„Țările fără colonii ar saluta crearea de sisteme de preferință potrivite, fiind de folos intenționatei formări a unei unități economice în Basinel Dunării. Simultan s'ar putea limita primejdia politicii coloniale revizioniste a unor țări, o politică care trebuie să ducă la un sfârșit nenorocit, din cauză că s'ar izbi de principiul principal al politicii imperiale britance: „Este exclusă retroceda-rea de colonii, teritorii sau ținuturi mandatate“.

Presa Statelor-Unite.

Desbaterile dela Geneva în chestiunea sancțiunilor și a conflictului italo-abisinian sunt urmărite cu atenție în presa americană.

NEW-YORK TIMES din 3 Martie scrie că întărirea sancțiunilor sau interdicția petrolului va provoca desi-gur protestele Italiei, dar amenințarea deslănțuirii unui războiu european, care odinioară a speriat atât de tare guvernul britanic și-a pierdut astăzi efectul.

„Se va ști în câteva zile dacă Italia dorește pacea, de care are realmente nevoie“, conchide ziarul.

In NEW-YORK HERALD TRIBUNE cu aceeași dată, publicistul Walter Lippman declară că devine tot mai lă-murit că rezistența opusă Italiei de către Societatea Nați-unilor a reușit, căci, dacă nu a pus capăt nenorocitului răz-boiu african, a zădărnicit planurile creării unui nou im-periu în Africa.

„Victoriile militare italiene nu vor putea influența pactul Societății Națiunilor“, adaugă ziarul american.

Presa evreiască din străinătate.

Ziarul PARISER HAINT, cu data de 3 Martie, scrie:

„În sfârșit se lămurește punctul de vedere al marilor puteri, cu privire la sancțiunile care vor mai fi aplicate Italiei până la încetarea ostilităților. Comitetul de 18 s'a întrunit, iar d. Eden a fost destul de categoric cu privire la necesitatea unei politici colective.

D. Eden nu înțelege să fie introdusă vreo schimbare în pactul Ligii Națiunilor și a dat asigurări că politica Angliei nu va cunoaște nicio slăbiciune față de cei care vor să turbure pacea lumii.

„D. Flandin nu înțelege să se grăbească și păstrează rezerva în ce privește agravarea sancțiunilor. Totuși, la Geneva, acești doi conducători diplomatici se arată solidari pentru a arăta că Liga Națiunilor poate exercita o mare influență asupra popoarelor.

„Speranțele d-lui Mussolini că victoriile repurtate în Abisinia vor schimba situația, s'au dovedit deșarte. Se pare că baza tratativelor de pace va rămâne tot propunerea comitetului de cinci, care nu va putea fi acceptată de Duce.

„D. Mussolini își îndreaptă de acum privirile spre alte țări pentru a câștiga și o luptă diplomatică. Vizita ambasadorului german la d. Mussolini și tratativele mărturisite pentru o înțelegere italo-germană, ne arată că d. Mussolini nu stă cu brațele încrucișate și vrea să se folosească de un prilej potrivit pentru a rupe cu Societatea Națiunilor.

„De altă parte, ratificarea pactului franco-sovietic aruncă Germania în brațele Italiei. Se pregătește un atac comun împotriva pactului dela Locarno și în același timp un semn pentru militarizarea zonei Rinului, care a și început“.

CHESTIUNEA ORGANIZĂRII BASINULUI DUNĂREAN

Presa italiană.

Anunțarea oficia'ă a conferinței italo-austro-ungare la Roma, în zilele de 18, 19 și 20 Martie, este privită cu cel mai mare interes de ziarele din 4 Martie.

GIORNALE d'ITALIA subliniază că în această conferință va trebui să se precizeze și să se dea extindere protocoalelor dela Roma, adaptându-le nevoilor actuale și noilor împrejurări europene.

LAVORO FASCISTA notează că problema dunăreană nu va putea în niciun caz să fie rezolvată fără Italia sau împotriva Italiei. Protocoalele dela Roma constituie baza oricărei organizări dunărene.

Presa franceză.

LA TRIBUNE DES NATIONS din 27 Februarie, examinând problema stabilității Austriei față de revendicările Reichului, se întreabă care sunt posibilitățile de acțiune ale Micii Înțelegeri. „Iugoslavia și România, scrie d. Pierre Dominique, au desigur armate bine organizate, dar în prezența Reichului și mai ales față de un bloc germano-polon, ele vor șovăi să intervină cu atât mai mult cu cât Italia are tendința astăzi să menajeze Germania.

„Totul se întemeiază pe Austria. Dacă ea rămâne ceea ce este, tot astfel rămâne și Europa. Dacă Reichul anexează Austria, Europa ia o înfățișare cu totul alta. Franța și Italia devin puteri de mâna a doua. Mica Înțelegere se prăbușește, iar Europa în loc să se întemeieze pe legile echilibrului, trece sub dependența Reichului“.

LE MATIN din 1 Martie, sub titlul: „Ce voește Austria, este să-și asigure cu toate garanțiile posibile independența sa“, scrie: „Există o problemă austriacă, adică o problemă a Dunării și aceasta are multă vreme. Dar această problemă care pare să fi emoționat în cel mai înalt grad cancelariile europene, dela o vreme încoace pare a fi lăsat în calmul cel mai absolut Viena și cercurile sale politice și diplomatice.

„Ce cere, în realitate, Austria?

„Nimic alt decât garanția independenței la care ține mai mult decât la orice pe lume.

„În altă ordine de idei chestiunea Habsburgilor face, la Viena, obiectul a puține comentarii. Nimic nu e urgent, se spune acolo, iar pretendentul e tânăr. Mai poate aștepta.

„Despre Anschluss în fine, nimic, pentru moment, nu amenință independența austriacă. Germania, e adevărat, nu vede cu ochi buni o apropiere economică între Statele dunărene, care ar fi preludiul unei apropieri politice. Ea anunță prin presă că se va opune la acest lucru. Dar nimic n'o împiedică să participe la această apropiere. Adeziunea sa la un pact dunărean a fost prevăzută în diferite rânduri. Propunerile dela Stressa chiar făceau, în mod expres, mențiune de acest lucru. Frontul dela Stressa nu e spart încă. Deocamdată el este numai admirat“.

D. Pertinax semnează în ECHO DE PARIS, din 3 Martie, o corespondență din Geneva în care afirmă:

„Unii delegați aflați la Geneva sunt informați că ar fi iminentă semnarea unei declarații comune italo-germane, în chestiunea Austriei, asemănătoare declarației germano-polone, în chestiunea coridorului.

„Nu s'a putut obține confirmarea acestei știri, pe care mai multe delegațiuni se silesc să o acrediteze“.

Presa cehoslovacă.

CESKE SLOVO din 25 Februarie publică sub titlul „Numai așteptare?“, un articol în care examinând situația politică europeană își exprimă părerea că Europa Centrală nu mai poate sta în expectativă, ci trebuie să depue toate eforturile și să înceapă o acțiune față de care restul lumii este așa de nepăsătoare.

„Mica Înțelegere, precum dovedește manifestația din Belgrad este pregătită pentru orice ocazie și așteaptă întrunirea tuturor forțelor constructive ale Europei Centrale pentru a sprijini“, adaugă ziarul.

În numărul din 26 Februarie, NARODNY LISTY, sub titlul „După Paris, Belgrad“, publică un lung articol, în care relevă:

„Proiectul de colaborarea economică dintre Statele central-europene nu este îndreptat împotriva nimănui,

scopul lui fiind înflorirea economică a Statelor participante la care ar fi dorit să atragă și Bulgaria. Intrevederile d-lui Hodza dela Belgrad au provocat o mare îngrijorare în Germania, căci nu se poate să nu recunoaștem că în ultimul timp Germania a câștigat în Europa Centrală și în special în Balcani o puternică poziție economică. Pentru Reich reorganizarea economică a Europei Centrale prezintă o înfrângere“.

„In numărul din 1 Martie, PRAGER TAGBLATT, publică declarațiile făcute de d. Hantos, corespondentului maghiar din Budapesta, asupra planului economic dunărean, expus de d. Hodza, corespondentului ziarului LE TEMPS, la Praga.

„D. Hantos este de părere că acest plan deschide posibilități de acțiune concretă.

„Crede că va fi necesar să se ridice tariful vamal în vigoare al Statelor central-europene, la nivelul la care s'a aflat înainte de dezastrul monetar.

„In general, consideră programul d-lui Hodza drept un program menit să amelioreze în mod provizoriu economia din Statele central-europene“.

Comentând declarațiile d-lui Mussolini asupra chestiunii dunărene, zărele din 4 Martie înclină a crede că este vorba de o neînțelegere, căci și în cursul zilei de ieri, cu prilejul ședinței de închidere a Consiliului economic al Micii Înțelegeri, d. Hodza, ministrul afacerilor străine al Cehoslovaciei, a insistat asupra necesității pentru țările danubiene de a acționa în deplin acord cu Italia și marile puteri.

Ziarul legionarilor NARODNI OSVOBOZENI amintește cuvintele d-lui Hodza că vrea să unească eforturile sale cu inițiativele eventuale ce ar porni dela semnatarii protocolului din Roma, și adaugă:

„Presa italiană a primit până acum cu bunăvoință și fără nervozitate încercările d-lui Hodza în vederea realizării unei cooperări între statele dunărene. Din contră Germania a avut dela începutul negocierilor în acest sens, o atitudine negativă“. NARODNI OSVOBOZENI se întreabă de unde au pornit informațiile neexacte care au provocat schimbarea de atitudine a d-lui Mussolini.

Presa elvețiană.

JOURNAL DES NATIONS din 26 Februarie, prietor la întâlnirea dela Belgrad dintre d-nii Hodza și Stoyadinovitchi scrie: „Planul economic al Micii Înțelegeri nu e îndreptat în contra niciunei națiuni, nici în contra Italiei, nici în contra Germaniei și atât Praga cât și Belgradul sunt perfect conștiente de importanța atât a pieții italiene, cât și a pieții germane pentru țările Europei Centrale. Mica Înțelegere n'are nici cea mai mică intenție de a deschide o eră de greutateți fie din partea Italiei, fie din partea Reichului.

„Date fiind strânsele legături care unesc Iugoslavia, Cehoslovacia și România de Franța și de Anglia, colaborarea acestor două puteri la eforturile Micii Înțelegeri, pe tărâmul politic și economic este considerată ca fiind foarte utilă și foarte de dorit.

„Din nefericire colaborarea cea mai naturală pentru reconstruirea dunăreană — aceea a Italiei — nu poate în acest moment să fie considerată pe același plan. Războiul care dăinuște pe teritoriul etiopian și care a fost deslăntuit de guvernul dela Roma în contra tratatelor, distruge, într'adevăr cadrele națiunii, fie că e vorba de apărare națională, de politică sau de economie.

„Orice ar fi convorbirile dela Belgrad care au precedat, precum s'a spus, cu puțin întrunirea Consiliului Permanent al Micii Înțelegeri, arată încăodată ce co-

laborare extrem de utilă aduc statele-membre ale înțelegerilor regionale din Europa dunăreană, operii păcii“.

Cu data de 28 Februarie, NEUE ZURCHER ZEITUNG, scrie într'o corespondență din Viena:

„Urmarea atmosferei nefavorabile dela Belgrad va fi o limitare precaută a viitoarelor planuri ale d-lui Hodza, care în primul rând dorește să vadă semnat pactul economic austro-ceshoslovac. In urma protestului italian, pare că a scăzut și dispoziția Austriei pentru încheierea unui pact amical lărgit cu Cehoslovacia.

„Pe când d. Hodza vrea să se grăbească, deodată cu vizita sa la Viena, s'a anunțat că vizita d-lor Schuschnigg și Berger-Waldeneegg la Budapesta, va avea loc imediat după vizita d-lui Hodza la Viena.

„Prin acest lucru, vrea să se demonstreze că încercarea de apropiere spre Nord nu prezintă o vătămare a amicitiei cu Ungaria“.

Presa sovietică.

Ziarul IZVESTIA se ocupă în numărul său din 20 Februarie de situația din basinul dunărean, și după ce afirmă că față de înarmările Germaniei renaște teama ca nu cumva aceasta să nutrească intențiunea de a profita de situația actuală internațională pentru realizarea planurilor de expansiune în basinul dunărean, spune mai departe:

„In decursul ultimelor convorbiri dela Londra și Paris s'a arătat o deosebită atenție problemei securității Austriei. Și aceasta nu fără temei. Pentru că, vorbind despre Austria, oamenii de Stat în convorbirile lor dela Londra și Paris, au avut în vedere atât securitatea Austriei, cât și securitatea în basinul Dunărean, iar odată cu aceasta și problema securității în Europa întreagă.

„Primejdia agresiunii din partea fascismului german impune țărilor dunărene necesitatea unei strânse colaborări și uniri pentru garantarea păcii. Soluționarea acestei probleme întâmpină însă mai multe greutateți, care izvorăsc din raporturile dintre țările dunărene, precum și din relațiunile ce există între Statele din occidentul european. Una din aceste dificultăți rezidă în problema Habsburgilor. Atitudinea oscilantă a conducătorilor actuali ai Austriei, în această chestiune, împiedecă posibilitatea de apropiere între Austria și țările Miciei Antante.

„Primul ministru al Cehoslovaciei, Hodza a propus ca prim pas pe calea apropierii între țările dunărene o organizare a raporturilor economice care ar fi contribuit la înlăturarea divergențelor de ordin economic. Pe baza unei înțelegeri regionale economice, d. Hodza speră să realizeze și o apropiere regională politică. Se poate ca astăzi, date fiind actualele împrejurări internaționale, eforturile acestea să aibe mai mult succes decât înainte, cu atât mai mult cu cât fascismul german exploatează pentru scopurile sale situația grea economică a țărilor dunărene.

„O piedică serioasă în calea organizării securității în basinul Dunărean o constituie pozițiunea Italiei. Cu toate că Austria, Ungaria și Franța ar fi dorit ca Italia să ia parte activă la garantarea securității în basinul Dunării, aderând la pactul dunărean, Italia pretinde o compensă, sub forma renunțării la sancțiuni. Cu alte cuvinte, politicienii dela Roma pretind sancționarea agresiunii în Abisinia de către Liga Națiunilor. Afară de aceasta Italia prin unele gesturi demonstrative de simpatie, față de Germania, provoacă neliniște în țările Miciei Înțelegeri. Astfel Italia și-a creiat singură o situație care o silește să se înlătore dela participarea la acțiunea de sprijinire a

efortărilor de pacificare, depuse de țările din bazinul dunărean.

„Timpul nu așteaptă. Orice zi aduce modificări noi în raportul forțelor din bazinul dunărean. Planul de organizare a păcii, pe baza unei modificări a articolului 16 din reguamentul Societății Națiunilor, pentru care se cere asentimentul unui mare număr de membri ai Ligii, nu mai poate avea succes. Mai practică se prezintă garantarea securității în bazinul dunărean, prin încheierea pactelor de asistență mutuală, pentru că este mult mai ușor să se înțeleagă câteva țări interesate, decât toți membrii Ligii Națiunilor.

„Fasciștii germani nu încetează să afirme că pactul regional dunărean este îndreptat împotriva lor. O astfel de argumentare ne este însă cunoscută de mult. Am mai auzit-o atunci când s'a discutat problema pactului regional oriental și acum înțelegem și sensul și semnificația politică a acestei argumentări“.

Presa austriacă.

Ocupându-se de apropiatele convorbiri italo-austro-ungare, WELTBLATT din 3 Martie scrie că ele sunt în conformitate cu protocolurile încheiate acum doi ani la Roma între guvernele Italiei, Austriei și Ungariei.

„Aceste protocoale, adaugă ziarul, prevăd luări de contact direct între camenii de Stat din cele trei State, cu deosebire atunci când este de dorit un schimb de vederi asupra unor negocieri internaționale în curs“.

WIENER ZEITUNG din 4 Martie scrie: „Refacerea economică a Europei Centrale nu este posibilă decât printr-o adeziune a membrilor săi la protocolurile dela Roma. Adeziunea altor parteneri care gravitează spre Dunăre este de asemenea de dorit“.

REICHSPOST dec'ară: „Orice combinație, chiar strict economică, dar care ar nesocoti Austria, nu poate avea viață. Protocolurile dela Roma din 1934 rămân pentru Austria baza oricărei extinderi a relațiilor sale economice cu Statele vecine“.

Presa maghiară.

Cu data de 29 Februarie, PESTER LLOYD scrie cu privire la noul plan economic al d-lui Hodza:

„In fond este vorba de propuneri generale, care sunt mai degrabă de natură pregătitoare. Pentru a putea lua atitudine meritorie față de aceste propuneri, ar trebui să cunoaștem detaliile practice. Afară de aceasta, realizarea practică depinde și de factorii politici. Chiar și soluțiuni economice nu pot fi încercate cu succes, dacă ele sunt conexe cu revendicări politice nerealizabile sau inadmisibile. In această direcție cunoaștem planurile Micii Înțelegeri și mai puțin, decât pe tărâm pur economic.

„Din numirea d-lui Krofta se poate trage numai unica concluzie că la Praga se va păstra continuitatea politicii externe a d-lui Beneș“.

MAGYARORSZAG din 4 Martie declară:

„Intâlnirea la Roma a șefilor guvernelor italian, austriac și ungar va avea o însemnătate capitală pentru pregătirea unei soluții dunărene.

„Din sursă competentă se relevă că această conferință a puterilor semnatare ale protocoalelor din Roma din 1934 este destinată să confirme public menținerea acelor aranjamente, pentru a evita astfel unele svonuri din ultimul timp privitoare la atitudinea Austriei. O extindere a protocoalelor din Roma, prin adeziunea altor puteri, ar fi considerată actualmente ca nepotrivită.

„De asemenea, nu există intenția să se discute la Roma chestiunea Habsburgilor, întru cât după recentele conversațiuni dela Londra și Paris și dată fiind situația internațională, această chestiune e considerată ca absolut inoportună“.

Presa turcă.

LA RÉPUBLIQUE din 1 Martie, sub titlul: „Un acord economic între Mica Înțelegere și țările semnatare ale Pactului dela Roma“, publică următoarele:

„D. Hodza, președintele de Consiliu cehoslovac, a declarat corespondentului ziarului *Le Temps* la Praga, că a pus la curent pe delegații Consiliului economic al Micii Înțelegeri, despre convorbirile dela Paris și dela Belgrad.

„D. Hodza a adăugat că e de acord cu d-nii Titulescu și Stoyadinovici, în privința preparării unui acord economic între Mica Înțelegere și țările semnatare ale pactului dela Roma.

„In concluzie, d. Hodza a declarat că la întrunirea dela Praga, experții economici, miercuria viitoare, se vor ocupa de completarea lucrărilor în cadrul Micii Înțelegeri și în legătură cu semnatarii pactului dela Roma și cu marile puteri, între care Germania“.

Presa greacă.

LE MESSENGER D'ATHÈNES din 25 Februarie în articolul de fond, referindu-se la vizita d-lui Hodza la Belgrad și în special la declarațiile pe care d-sa le-a făcut ziarului „*Le Temps*“, în privința dorinței sale de a ajunge la o înțelegere cu Austria, pentru a o atrage în sfera Micii Înțelegeri, scrie:

„Aceste cuvinte ne luminează destul asupra întrevederilor d-lui Hodza la Belgrad, al căror înțeles exact îl vom avea prin comunicatul anunțat imediat după sosirea președintelui consiliului cehoslovac în capitala iugoslavă.

„Un lucru cert este că destinele Europei centrale nu mai sunt hotărâte la Viena sau dela Viena așa cum odinioară se gândea să se conducă destinele țărilor balcanice. Statele succesoare înțeleg să aibă partea care li se cuvine de drept în hotărârea soartei Austriei“.

LE PROGRÈS din Salonic, cu data de 27 Februarie, scrie:

„D. Hodza a sosit la Belgrad cu un oarecare număr de propuneri precise. D. Beneș a luat de câteva săptămâni la alcătuirea unui plan și acesta după ce a înformat Londra și Parisul, unde, se pare, a avut o primire favorabilă.

„De oarece însă planul de Pact Dunărean general, la realizarea căruia lucrează de zecă ani concelariile Europei, n'a putut reuși, oamenii de Stat cehoslovaci sunt de părere, că nu ar trebui să se mai amâne împreunarea celor două sisteme economice: Italia-Austria, Ungaria și Iugoslavia-Cehoslovacia-România.

„Acestui prim plan s'ar suprapune, în ideea d-lor Beneș și Hodza un proiect politic de organizare dunăreană în care securitatea colectivă în cadrul genevez și-ar găsi locul, cu participarea Franței și Angliei.

„Dar bine înțeles, Mica Înțelegere ale căror preocupări actuale în privința Austriei și în privința unei restaurări a Habsburgilor în această țară le știm, ar avea dreptul să aleagă momentul în care această inițiativă ar avea, după părerea ei, cei mai mulți șanși de izbândă“.

Presa iugoslavă.

In numărul din 25 Februarie, ziarul SLOVENEK, publică sub titlul „Austria și Mica Înțelegere“, un articol în care analizând chestiunea independenței Austriei

și colaborarea politică și economică dintre Austria și Mica Înțelegere, subliniază că „punctul de vedere al Iugoslaviei este clar și nu va putea fi substituit și deci nu se poate permite Austriei alegere între Anschluss sau Habsburgi.

„Noi suntem convinși, scrie în concluzie ziarul, că există o a treia posibilitate singură și reală: că, rămânând așa cum este, nu-i va fi greu Austriei să intre în acord cu alte State și cu marile puteri, ce ar fi în măsură să-i garanteze independența“.

Presa polonă.

ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 2 Martie publică, sub titlul „In locul fostei monarhii

habsburgice — blocul economic dunărean“, un articol în care, relevând că formarea unui bloc economic dunărean ar fi cea mai durabilă bază pentru încercările reorganizării politice, până acum nerealizate, scrie între altele:

„Este evident că ceea ce se petrece în sudul frontierelor noastre ne interesează foarte mult, atât din punctul de vedere economic, cât și din cel politic. N'am luat parte la conferințele dela Londra și Paris.

„Cred însă că întrunirea care se pregătește la Geneva va da reprezentanților noștri ocazia de a arăta rolul pe care Polonia este decisă să-l joace la pregătirea acestei opere și pe baza poziției ei geografice, precum și pe baza drepturilor ei politice și economice“.

INTERVIEWUL D-LUI HITLER

Presa germană.

Ziarele germane au reprodus în întregime intervioul acordat de d. Hitler ziarului francez PARIS MIDI. Ele au publicat de asemeni comentariile apărute în presa franceză în jurul declarațiilor cancelarului german.

În numărul din 1 Martie FRANKFURTER ZEITUNG, publică sub titlul: „Dorința arzătoare“, un articol în care se ocupă în același timp de o declarație recentă a d-lui Flandin, în Camera franceză, de interviul d-lui Hitler și de ratificarea pactului franco-sovietic.

După ce reproduce fraza următoare din discursul d-lui Flandin: „Dorința noastră arzătoare este de a vedea marea națiune germană care a făcut servicii de netăgăduit culturii, reluându-și locul la Geneva“, ziarul exprimă părerea că există o contradicție între această frază și ratificarea simultană a pactului franco-sovietic. Apoi subliniind anumite pasaje din interviul d-lui Hitler,

FRANKFURTER ZEITUNG scrie:

„Adolf Hitler a concretizat cum se cuvine pactul de asistență, dar a subliniat în același timp că nimic nu lipsește din partea sa pentru realizarea acelei dorințe arzătoare a unei bune vecinătăți franco-germane. Răspunderea care se află în ratificare a fost cel puțin resimțită în Franța și dacă a fost ratificat cu toată tărgăneala și cu toată indispoziția, care s'a manifestat în cameră și în guvernul francez, acest lucru constituie un motiv mai mult pentru Germania spre a-l lua în serios“.

Ziarul crede că poporul francez se lasă dus de diplomația dela Quai d'Orsay, făcând să fie de acord cu paradoxele ei, pe când poporul german e reprezentat într'adevăr de Hitler care spune fără reticențe că e o nerozie noțiunea de dușmănie ancestrală dintre Franța și Germania și că Franța numai să vrea și poate pune pentru totdeauna capăt așa zisului pericol german. „Dorința fierbinte la d. Hitler e expresia unei voinți politice elementare. Cu atât mai rău pentru ambele țări dacă nu se pricepe acest lucru în Franța și se face o diplomație împotriva propriei convingeri“, încheie ziarul german.

Presa franceză.

Comentând declarațiile conținute în interviul acordat de d. Hitler ziarului PARIS-MIDI, însă fără a nesocoti consecințele importante ale unei înțelegeri franco-

germane pentru stabilirea păcii în Europa, ziarele franceze din 29 Februarie se arată rezervate, examinând această eventualitate sub anume condiții și asigurări pe care Reichul ar trebui să le dea pentru a dovedi sinceritatea intențiilor sale.

Astfel, LE QUOTIDIEN scrie:

„Nu avem dreptul să trecem sub tăcere interviul acordat de d. Hitler ziarului PARIS-MIDI. Măine, dacă refuzăm să stăm de vorbă, d. Hitler va pecetlui amicitia pe care încearcă să o negocieze cu d. Mussolini. Două blocuri vrășmașe vor fi din nou gata de a se înfrunta. Ce vor fi câștigat oare menținându-ne intransigenți? Guvernul trebuie să poată spună țării, dacă într'adevăr o crede: cuvintele d-lui Hitler nu sunt decât o cursă, mascând scopurile cele mai întunecoase, sau: d. Hitler este de bună credință, și vom răspunde cu aceeași sinceritate și o dorință egală de pace.

„Dacă buna credință a lui Hitler se va dovedi prin răspunsurile sale la întrebările pe care i le vom pune, ce glorie pentru guvernul francez care va fi curmat pentru totdeauna pericolul german!

„Iar dacă ar trebui să alegem între Berlin și Moscova, de ce nu am cere poporului francez să se pronunțe pe cale de referendum?“.

L'OEUVRE crede că Franța n'ar putea începe negocieri cu Germania decât sub trei condițiuni: Germania să revină la Societatea Națiunilor, să accepte limitarea înarmărilor și să se angajeze a respecta statutul actual al Europei Centrale.

„În tot cazul, adaugă ziarul, credem că cercurile autorizate franceze, fără a da multă importanță interviului d-lui Hitler, n'ar dori să lase absolut fără răspuns oferta care e mai mult sau mai puțin făcută Franței, cu toate că această ofertă ar fi ca toate ofertele germane, absolut vagă și că încercările repetate pe care Franța le-a făcut în mod leal, n'au fost niciodată urmate decât de un refuz din partea Germaniei.

„Desigur, n'ar putea fi vorba de a se proceda la vreo negociere decât mult mai târziu, deoarece trebuie să se aștepte în prealabil convorbirile care vor avea loc zilele acestea la Geneva între d-nii Eden și Flandin, și mai ales ratificarea definitivă a pactului franco-sovietic de către Senat.

„In definitiv, în cercurile franceze, pare că acest interviu n'a produs efectul scontat de către d. Hitler și că, dimpotrivă, el va determina pe unii senatori care șovăiau, să-și dea votul lor acestui pact franco-sovietic care pare de pe acum atât de eficient, numai prin reacțiunile pe care le-a provocat“.

LA RÉPUBLIQUE, sub semnătura d-lui Pierre Dominique, se întreabă pe ce baze cancelarul german ar voi să se înțeleagă cu Franța?

„Ce ne cere Germania, scrie LE RÉPUBLIQUE, în schimbul prieteniei ce se oferă Franței? Voeste ca remilitarizarea țărmlui stâng al Rinului? Voeste ea să-și recapete vechile colonii?

„Crede ea că am putea să le lăsăm câmp liber pe Dunăre și că o anexare a Austriei ar fi de bun efect la Berlin?

Sau și mai simplu, visează Reichul un mare iureș către Est, de acord poate cu Polonia și cu consimțământul tacit al Franței, și care ar permite Germaniei să găsească colonii în Ukraina sau mai departe?

„Nu putem trata până nu știm de ce este vorba“.

Sub forma unei scrisori deschise adresată d-lui Hitler, d. Gustave Herve în LA VICTOIRE face următoarele considerații în legătură cu interviuul cancelarului german:

„Reveniți la Liga Națiunilor și veți avea întreaga Europă nouă de partea d-voastră, dacă veți fi victima unei agresiuni.

„Semnați un pact de asistență mutuală cu toți vecinii voștri dela Est și cu noi, și puteți fi siguri că vom fi de partea d-voastră pentru a vă debarasa de orice cotropitor.

„Cum vă puteți teme de o Rusie care este nevoită să-și supravegheze granița chineză și care se poate lovi mâine de marea putere militară japoneză?

„Ce stranie socoteală ar face noua Germanie dacă s'ar bucura de o nouă prăbușire a Rusiei în Extremul-Orient.

„Viitorul Germaniei actuale nu mai constă într'o sfârtecăre a unei mari națiuni europene, precum ar fi Rusia, ei într'o împăcare, nu numai cu Franța, dar cu Rusia însăși; acest viitor trebuie să se bizue pe o colaborare încrezătoare cu toate națiunile europene la Geneva, unde poate reveni cu capul sus, din cauza înaltelor sale virtuți militare, a puterii sale industriale, comerciale și științifice și unde se va găsi pe același picior cu celelalte națiuni din punct de vedere militar“.

JOURNAL DES DEBATS scrie sub semnătura d-lui Pierre Bernus:

„Declarațiunile cancelarului german au un caracter de ultimatum.

„Veți face bine, zice el, de a medita serios propunerile mele de înțelegere. ...Sunt în viața popoarelor prilejuri hotărâtoare. Dacă nu vă folosiți de acest prilej, gândiți-vă la răspunderea față de copiii voștri...

„In definitiv Fuehrerul ne oferă ceva asemănător unei adevărate amiciții. Dar are grija în același timp de a ne preveni că va fi rău de noi dacă respingem ofertele sale. Ceea ce vrea d. Hitler să obțină dela noi, este de a-i lăsa întreaga libertate de a face să triumfe pangermanismul în două treimi ale Europei. Cu prețul acesta el consimte să nu ne atace în prezent. Totuși, când va judeca că a sosit momentul, el ne va permite ca și Wilhelm al II-lea, de a rămâne neutri cu condiția de a-i ceda cetățile Toul și Verdun.

„Astăzi, după oarecare întârziere, toate țările vecine Germaniei își dau seama că pacea depinde de grabnica lor înarmare. D. Hitler dorește să potolească aceste în-

grijorări până în ziua când înarmările germane vor fi la punct. Pentru oricine gândește și reflectează nu se poate trage altă concluzie din aceste declarații, care sunt departe de a avea caracterul liniștitor ce li se atribuie.

„Să sperăm că sentimentul nostru este împărtășit de marea majoritate a francezilor. Orbirea nu a servit niciodată cauza păcii“.

Revenind asupra interviuului cancelarului Hitler, d. Pierre Bernus, în JOURNAL DES DÉBATS din 1 Martie scrie:

„Adevărul este că declarațiile cancelarului Hitler ar trebui, mai înainte de toate, să ne pună în gardă. Mulți se întreabă, nu fără oarecare naivitate, dacă Reichul nu-și propune să demunțe clauzele relative la neutralizarea militară a Rhenaniei. Dacă am vrea să deschidem ochii, am constata că în această privință Germania procedează ca și mai înainte prin reînarmarea sa. Ea remilitarizează progresiv și în tăcere această regiune. Când va socoti că din punct de vedere material și psihologic a sosit ora prielnică, va reînoi lovitura din 16 Mai 1935 și va informa Europa despre faptul îndeplinit.

„In loc de a pierde timpul cercetând intențiunile d-lui Hitler, ar trebui să privim bărbătește această eventualitate în față. Ea ar putea fi obiectul unor convorbiri utile între Paris și Londra.

In cursul acestor convorbiri reprezentanții noștri ar fi bine inspirați, amintind Marelui Britanii că dacă noi avem nevoie de ea, ea are și mai mult nevoie de noi. Ce s'ar întâmpla, a spus d. Roudolph Churchill deunăzi la Oxford, dacă bunăoară francezii și-ar uni forțele lor cu acelea ale Germaniei? Și a adăugat că adevărata primăjdie este Germania față de care Anglia și Franța trebuie să rămână neutri. Nimic mai exact. Este necesar însă ca englezii să știe că această uniune nu le este mai puțin indispensabilă decât nouă pentru salvagardarea lor și a păcii“.

D. Pertinax, în L'ECHO DE PARIS din 1 Martie scrie, între altele:

„De ce nu ne-am lăsa convinși de acest apel, care vine după atâtea altele? Pentru că prețul acestei oferte este o politică germană de mâini libere în Europa dunăreană și în Balcani. In această privință, ideile Fuehrerului au rămas neschimbate. Rostul combinației ce ni se propune ar fi disocierea Franței de restul Europei a cărei soartă ar rămâne pe seama Reichului. D. Hitler se ridică împotriva temerilor noastre, dar dacă într'adevăr are intenții pacifice, de ce refuză de a încheia atât la Dunăre cât și în răsăritul Europei acorduri de asistență mutuală, care ar constitui asigurări contra oricăror agresiuni?

„Nu este necesar pentru vigilența noastră de a interpreta cuvintele d-lui Hitler în sensul fățărniciei. Ajunge să-l privim ca un fel de fluviu torențial sau ca un vulcan. Ori, nu se încheie contracte cu fluviile și cu vulcanii pentru asigurări contra inundației și contra lavei. Prin garanții materiale încercăm de a ne adăposti contra catastrofei. Aceste garanții însă nu capătă valoare contra fluviului sau contra vulcanului decât în momentul erupției“.

In editorialul din 2 Martie, LE TEMPS se ocupă de propunerile făcute acum câteva zile de Cancelarul Hitler, Franței, în cadrul interviuului apărut în ziarul PARIS MIDI, LE TEMPS scrie între altele:

„Poate că noi, cei din Franța, ne-am mulțumit până acum prea lesne să răspundem la propunerile d-lui Hitler, fie prin tăcere, fie prin generalități, care nu puteau duce

la nimic hotărît. Ne putem întreba dacă nu cumva a venit momentul să precizăm punctele asupra cărora Franța, nu ar admite nici într'un caz să stea la tocmală, dându-se totodată asigurări că la nevoie, protestul nu ar fi numai verbal, adică ar depăși aplicarea minimă a art. 16 din pactul Societății Națiilor.

„În același timp, Reichul ar trebui să fie invitat să-și formuleze intențiile altfel decât pe calea afirmațiilor întrucâtva vagi, ale spiritului său pacific. Germanii înțeleg un limbaj precis. Ei înțeleg și cuvântul „nu“, spus răspicat, mai ales dacă acest „nu“ apare sistematic și general și dacă experiența dovedește că acordurile cu bază pur sentimentală, încheiate cu ei, duc la neplăceri, în același timp această experiență arată că ei pot fi credincioși angajamentelor limitate, limpezi și liber conșimțite.

„Franța nu are dușmani ereditari. Se înțelege însă dela sine că nicio formulă, negativă sau pozitivă, nu poate fi propusă de ea Germaniei, decât în înțelegere cu prietenii ei, decât în înțelegere mai ales cu Anglia, ale cărei interese în Europa sunt atât de strâns legate de ale noastre.

„Încă azi dimineață, d. Flandin a avut cu d. Eden o primă întrevedere. Scsiunea de față dela Geneva oferă prilejul unor utile schimburi de vederi. Oamenii de Stat adunați azi pe malul lacului Lemman, vor face probabil un mare serviciu Europei și păcii, dacă se vor folosi de acest prilej, pentru a schița bazele și limitele acestor conversațiuni la care — dacă cuvintele Fuehrerului nu sunt un simplu opium — ne invită încăodată șeful Statului German”.

Presa engleză.

Ziarele, și în special cele laburiste, acordă o mare importanță interviewului acordat de cancelarul Hitler, ziarului PARIS MIDI.

NEWS CHRONICLE din 29 Februarie, în articolul semnat de directorul său politic d. Vernon Bartlett, constată că din toate ofertele de pace, făcute până în prezent de cancelarul Germaniei, niciuna nu a venit într'un

moment mai important, decât apelul adresat actualmente Franței.

D-sa consideră că interviewul nu este o reacțiune numai împotriva pactului franco-sovietic, ci și împotriva înarmărilor britanice, care, împreună cu pactul franco-sovietic, înlătură perspectivele de reușită a planurilor militarismului german. Apoi adaugă:

„Nu începe îndoială că Germania a fost continuu îngrijorată, în timpul din urmă, de o încercuire, care este deopotrivă cauza și efectul campaniei ei febrile de reînarmare. Cu greu s'ar putea admite că ar fi o simplă coincidență, ca ultima declarație a d-lui Hitler, să fi fost făcută tocmă în momentul ratificării pactului franco-rus, care este cel mai important pas făcut, până în prezent, în calea izolării Germaniei”.

Ziarul reamintește diversele propuneri de dezarmare făcute în trecut d-lui Hitler, dar care nu au fost luate în seamă de celelalte puteri.

„Este vorba de ultimul apel pe care d. Hitler îl mai adresează celorlalte puteri. Dacă nu se face imediat încercări pentru a începe noi discuții asupra chestiunilor celor mai importante și mai urgente de rezolvat, în cazul acesta, într'un viitor apropiat, vor avea loc noi conflicte, care toate vor precipita o întrecere de înarmări“, încheie ziarul.

MORNING POST din 29 Februarie scrie că d. Hitler a făcut un nou apel la prietenia Franței, într'un interview redactat în cuvinte emoționante.

„D-sa pretinde, încheie ziarul, că Franța poate, dacă vrea să-i accepte oferta, să înlătore pentru totdeauna „primejdia germană“.

Presa polonă.

KURJER WARSZAWSKI, din 29 Februarie, ca și întreaga presă polonă, publică interviewul acordat de Hitler corespondentului ziarului francez PARIS MIDI, Bertrand de Jouvenel, relevând că acest interview poate fi considerat ca senzațiunea zilei pe fondul relațiilor franco-germane.

PACTUL FRANCO-SOVIETIC

Presa franceză.

Ziarele din 28 și 29 Februarie comentează pe larg ratificarea pactului franco-sovietic de către Cameră.

L'ECHO DE PARIS scrie:

„Sovietele au obținut ieri un succes factice. Au căpătat votul pe care-l doreau, dar nu și conșimțământul sentimental, real și profund al Franței”.

Ziarul radical socialist L'ERE NOUVELLE dă astfel expresie satisfacției stângii:

„Camera, exprimând părerea imensei majorități a țării, vădește ceva mai prețios chiar decât voința ei de pace: ea traduce hotărît gândul țării că nu există pace trainică fără organizarea securității internaționale. Pactul ratificat ieri constituie o etapă decisivă, pentru că niciodată o astfel de etapă n'a întâmpinat atâtea piedici, întru realizarea acestei reguli: mai întâi securitatea.

„Asistăm azi la triumful acestui principiu și constatăm recunoașterea internațională a acestei reguli. Parlamentul își va putea spune că pronunțând solemn ratificarea pactului, a adus un serviciu imens cauzei păcii”.

PETIT JOURNAL constată că scrutinul de ieri al Camerei înseamnă un succes pentru guvern, deoarece amploarea pe care înțelesese să o dea desbaterilor, îngăduise adversarilor ratificării să-și desvolte în voe toate argumentele susceptibile să turbure neîncrederea și temerile.

L'OEUVRE anunță că d. Flandin va cere chiar azi numirea unui raportor la Senat, pentru ca în cel mai scurt timp pactul să fie ratificat și de acesta.

LE MATIN de asemenea subliniază că dată fiind puternica majoritate cu care Camera a votat ratificarea, Senatul ar fi hotărît să ratifice pactul înainte de încheierea parlamentului.

LE TEMPS analizând discursul pronunțat de d. Pierre Etienne Flandin, cu prilejul debaterilor pentru ratificarea pactului franco-sovietic, scrie:

„Noi am expus adeseori în aceste coloane, absoluta subordonare a pactului franco-rus, pactului general al Societății Națiunilor și pactului renan dela Locarno.

„Termenii în care d. Flandin a tratat acest aspect al problemei sunt de natură a anula toate obiecțiunile formulate de bună credință contra asistenței mutuale franco-ruse, examinată din punct de vedere juridic.

„După lămuririle date, nu se mai poate afirma că tratatul franco-sovietic se împotrivesc spiritului dela Locarno. Ministrul afacerilor străine a făcut în această privință declarațiuni a căror importanță va fi desigur apreciată la Berlin și care sunt o dovadă strălucită a spiritului de pace al Franței: Guvernul, a spus, d-sa, ar accepta cu bunăvoie sentința Curții permanente de justiție internațională pentru arbitrajul unui diferend născut dintr-o interpretare divergentă a tratatelor. Dar ministrul a mai adăugat că nimeni nu ar putea consimți la o repudiere unilaterală a tratatului dela Locarno“, încheie LE TEMPS.

L'EUROPE NOUVELLE din 29 Februarie publică al patrulea articol din seria consacrată de d. Pertinax, examinării mijloacelor de a „salva pacea“. Articolul se ocupă în special de pactul franco-sovietic.

D. Pertinax amintește că dela sfârșitul anului 1933 și începutul anului 1934, guvernul francez a fost pus în situația de a lua hotărâri însemnate cu privire la atitudinea sa față de Rusia Sovietică.

D. Pertinax arată apoi care au fost faptele care au pregătit această hotărâre. D-sa amintește întâi în perioada de colaborare ruso-germană de după războiu, după care a urmat, în urma venirii la putere a d-lui Hitler, tensiunea tot mai mare între aceste două guverne.

Guvernul rus s'a îndreptat atunci spre „puterile conservatoare în domeniul internațional“.

Autorul analizează apoi argumentele invocate de adversarii ratificării pactului franco-sovietic, în deosebi argumentul privitor la propaganda sovietică. „Primejdia revoluției ruse, scrie d-sa, constă în însăși existența ei, iar nu în trimeterile sale de fonduri care pöt fi comparate cu acelea ale multor alte guverne. În definitiv, este vorba pentru noi să ne aranjăm pentru anii următori. Să nu încercăm a privi mai departe.

„Problema se pune asupra priorității primejdiei din spre Germania și comuniști. În ceea ce ne privește suntem convinși că asupra acestei priorități nu este permisă nicio îndoială.

„De altfel, prieteni sau dușmani, nu am suferi influența revoluției ruse, admitând că ea ar fi într'adevăr considerabilă?

„In tot cazul, încheie d. Pertinax“, e mai bine să ai inconveniente dar și avantaje considerabile, decât să ai numai inconvenientele“.

Presa sovietică.

Toate ziarele din 29 Februarie salută, în articolele de fond, ratificarea pactului franco-sovietic de Camera franceză.

ISVESTIA scrie: „Strigătele scoase de presa germană împotriva unei pretinse încercări a Germaniei este o încercare de a pregăti dinainte justificarea politicii agresive pe care o urmărește Germania și pe care este gata să o întărească. Cu cât va fi mai repede ratificat pactul franco-

sovietic și de Senatul francez, eu atât va fi mai vădit pentru Germania că amenințările ei nu mai înspăimântă pe nimeni.

„Când Germania, continuă ziarul, va înțelege acest lucru, numai atunci ea va deveni susceptibilă față de argumentele rațiunii și numai atunci se vor înfățișa oarecare sorți de adeziunea ei la sistemul colectiv de pace.

„Guvernul sovietic, care ea și Franța, dorește să trăiască în pace cu Germania, nu este înclinat să împiedece îndeplinirea cererilor înțelepte și pașnice ale Germaniei și el este gata să ajute la aceasta. Respingerea de către Camera franceză a amenințărilor germane este un element pozitiv în opera de consolidare a păcii europene. Aceasta este cu atât mai important, cu cât ratificarea s'a produs în momentul în care în Extremul Orient organizațiile militare cele mai aventuroase încearcă să distrugă orice frână care reține pornirile spre războiu. Acest moment de consolidare a păcii în Europa este totodată un factor pozitiv pentru consolidarea păcii în Extremul Orient.

„Colaborarea cea mai strânsă a tuturor forțelor care doresc pacea în Europa, America și chiar în Japonia, este necesară pentru a păstra pacea în Europa și în Asia, în ciuda ațățărilor militarilor, dormici de aventuri. Uniunea Sovietelor, precizează „Isvestia“, va continua cu cea mai mare fermitate și sânge rece politica de pace și de unire a tuturor forțelor care vor să păstreze pacea. Această politică nu este îndreptată împotriva nimănui“.

PRAVDA scrie: „Camera deputaților s'a pronunțat pentru ratificarea pactului franco-sovietic, pentru întărirea ulterioară a colaborării dintre Franța și Uniunea Sovietelor, puternic zid de apărare a păcii între popoare și a respins calea de izolare spre care o împingeau cereurile reacționare ale dreptei care au intervenit împotriva pactului de pace, în calitate de emisari ai forțelor agresive, și în primul rând, ai național-socialiștilor germani.

„Evenimentele care s'au petrecut în Japonia dovedesc din ce cereuri provine campania care a fost dusă și este încă dusă în Japonia împotriva colaborării franco-sovietice. Această campanie a suferit un insucces. Situația internațională actuală este plină de mari sdruncinări pentru popoarele întregii lumi.

„In această situație, gruparea forțelor antidictatoriale și colaborarea tuturor țărilor care sunt gata să lupte activ împotriva primejdiei războiului, au o importanță excepțională pentru viitorul omenirii.

„Pactul franco-sovietic, încheie „Pravda“, este din acest punct de vedere o pildă de sprijin real și efectiv pe drumul consolidării păcii și securității colective“.

Presa engleză.

Ratificarea pactului franco-sovietic a dat ziarelor engleze ocazia de a cântări înrăurirea pe care ar putea s'o aibă asupra politicii generale din Europa spre menținerea păcii. S'a relevat în special apelul d-lui Flandin ca Germania să intre în grupul Statelor care susțin sistemul de securitate colectivă.

MANCHESTER GUARDIAN din 26 Februarie acordă o deosebită importanță propunerii d-lui Flandin ca pactul să fie supus jurisdicției Curții de justiție din Haga, spre a stabili dacă este compatibil cu pactul dela Locarno. Ziarul crede că în felul acesta Germania nu va mai putea încerca repudierea pactului dela Locarno, nemai având niciun pretext juridic pentru ocuparea Renaniei demilitarizate.

DAILY EXPRESS din 26 Februarie, care e convins că pactul franco-sovietic e pivotul pe care se învârtesc

azi intrigile din Europa, analizează situația, scriind că pactul este rezultatul neîncrederii pe care Franța și Rusia — cei mai puternici membri ai Ligii Națiunilor după Anglia — o au în putința acestui for de a ține în frâu pe d. Hitler, când acesta ar încerca să procedeze împotriva pactului Societății Națiunilor.

TIMES din 26 Februarie află din Roma că în cercurile diplomatice de acolo se discută posibilitatea unei hotărâri pe care d-nii Mussolini și Hitler o vor lua pentru repudierea pactului dela Locarno, în urma ratificării pactului franco-sovietic.

TIMES adaugă:

„Deși știrile despre o asemenea intenție sunt desmințite, observatorii din afara cercurilor oficiale sunt încredințați că între Berlin și Roma se discută politica de a juca pactul dela Locarno contra celui franco-sovietic“.

Ziarele din 28 Februarie înregistrează, fără comentarii, ratificarea pactului franco-sovietic;

DAILY MAIL scrie un articol de fond destul de violent, prezentând pactul ca o măsură dintre cele mai primejdioase care poate precipita o criză pe un continent în frigurile reînarmării.

MANCHESTER GUARDIAN din 29 Februarie descrie ultima zi a dezbaterilor pentru ratificarea pactului, dar se ferește de a emite o părere proprie. În schimb redă impresia produsă în diverse capitale europene. Este informat astfel, de către corespondentul din Berlin că ratificarea pactului franco-rus de Camera franceză a fost primită cu mult calm în Germania; de oarecine nimeni nu se aștepta că el să fie respins. Crede că Germania nu va lua nicio acțiune drastică în această chestiune, dar are impresia, că nu este probabil ca Germania, care stăruie atât de mult asupra suveranității ei naționale, să accepte sugestia d-lui Flandin de a supune cazul pactului franco-rus Curții dela Haga, pentru ca aceasta să se pronunțe asupra valorii lui, din punct de vedere juridic.

Intru alt articol publică impresiile corespondentului din Varșovia, care constată că ratificarea pactului franco-sovietic a dat naștere la comentarii neprietenești.

Scrie corespondentul: „Cercurile politice poloneze se tem că pactul va avea efecte dăunătoare asupra relațiilor franco-poloneze și chiar pentru pacea generală a Europei“.

Iar dela Moscova este informat:

„Satisfacția cercurilor oficiale sovietice, față de ratificarea pactului cu Franța este exprimată în toată presa rusă. Ziarele sovietice insistă, asupra faptului că pactul este numai un mijloc pentru a decide Germania să participe la sistemul colectiv, și adaugă că guvernul sovietic este chiar gata să dea concursul său Germaniei, pentru satisfacerea pe cale pașnică a drepturilor ei. Pactul este cu atât mai bine venit cu cât el vine în momentul când în extremul orient cercurile militare și grupările fasciste încearcă să provoace război“.

Presa italiană.

Ziarul TEVERE din 29 Februarie scrie:

„Geneza pactului franco-rus este o adevărată alianță militară între un Stat burghez și unul anti-burghez. Până acum câțiva ani oamenii politici francezi erau adversari ai acestei idei. Actualul președinte Sarraut a spus „Le communisme, voila l'ennemi!“ . Echilibrul european nu mai există. Acțiunea Angliei în Marea Mediterană a distrus ultimile urme de solidaritate și redă tuturor completa libertate de acțiune“.

Presa germană.

Ziarele germane din 27, 28, 29 Februarie și 1 Martie, combat pactul franco-sovietic, ratificat de Camera franceză, pe motivele că e îndreptat împotriva Germaniei și că devalorizează dispoziția, purtând asupra agresorului din pactul dela Locarno. În același timp, trece în revistă momentele negocierii acestui pact.

BERLINER TAGEBLATT din 28 Februarie, sub semnătura lui Paul Scheffer, scrie:

„Franța, știe că noi socotim drumul pe urmele lui Poincaré greșit, deoarece e primejdios. E probabil, e sigur că va duce dela sine la absurd, că neînduplecarea sa se va pleca, că limpedea rațiune a Franței va observa, cum în clipa unei întunecări s'a dat cu acest pact o lovitură în gol“.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 29 Februarie publică, sub semnătura d-lui Mossdorf, un articol de fond, intitulat: „Blana Sovietică“, în care, după ce afirmă că există manifestări solidare de propagandă sovietică în toată Europa, scrie că, totuși, în pactul franco-sovietic sunt lacune.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 29 Februarie, în articolul intitulat interogativ: „Ce prevede pactul Rușilor“, după o serie de considerații, care susțin că există o incompatibilitate între tratatul dela Locarno și pactul franco-ruso-sovietic, scrie în concluzie:

„Intenția de a ocoli Consiliul Societății Națiunilor și puterile garante, în cazul când interesul egoist al ambilor contractanți pare să dorească acest lucru, nu poate fi exprimat mai lămurit. Acțiune „colectivă“, atâta vreme cât Consiliul Ligii și puterile garante se pretează! Nu face acest lucru, atunci se va acționa izolat! O interpretare într'adevăr minunată a „spiritului Ligii Națiunilor“!

„Dacă protocolul la pactul rușilor, caracterizează pe acesta drept „deschis“ și manifestă deci o invitație la adresa Germaniei, având în vedere lezarea spiritului dela Locarno, având în vedere intenția de netăgăduit a Franței, de a încerca Germania prin pact, și ținând seamă de caracterul militar al pactului, invitația aceasta nu poate fi socotită decât o frază, în sensul rău al cuvântului“.

VOELKISCHER BEOBACHTER publică un articol, semnat de d. Alfred Rosenberg, șeful Departamentului de politică externă al Partidului Național-Socialist, împotriva politicii franceze, în legătură cu pactul franco-sovietic.

„In fața istoriei, Germania are dovezi că a făcut tot ce era cu putință, ca să dea continentului european, atât de erud încercat, o eră de pace și astfel posibilitatea unei refaceri sociale. În loc de a recunoaște aceste fapte, acei care s'au înarmat fără preget timp de 15 ani, denunță acum „primejdia germană ce amenință lumea“. Acum, se desfășoară conversațiuni politice-militare în stil mare, fără ca Germania să fie interesată sau să ia o parte oarecare.

„Campania odioasă, dusă de numeroase ziare străine nu este de loc conformă intereselor reale ale mai multor națiuni și ea nu înseamnă decât explozia unei uri feroce și a unei conjurații voite și concentrice, împotriva Germaniei“.

Presa polonă.

GAZETA POLSKA din 28 Februarie, în legătură cu ratificarea pactului franco-sovietic, scrie:

„Ministrii afacerilor străine Barthou și Laval au con-

stata în declarațiunile lor că pactul franco-sovietic nu atinge întru nimic alianța polono-franceză.

„Cu această ocazie s'a constatat din partea polonă că între alianța polono-franceză și pactul franco-sovietic nu există nicio legătură și că din titlul acestui pact nu decurge pentru Polonia niciun angajament nou.

„Baza relațiunilor polono-sovietice este pactul de neagresiune din anul 1932, precum și protocolul dela Londra asupra definiției agresorului“.

Presa turcă.

ISTANBUL din 27 Februarie, sub titlul „Germania și pactul franco-sovietic“, scrie:

„Niciodată, dela războiul încoace, vreun tratat n'a provocat atât de numeroase și de vii controverse.

„Reichul îl atacă în mod violent și îl denunță ca o violare a acordurilor dela Locarno“.

După ce exprimă condițiile esențiale ale Pactului, arată că teza germană nu se poate susține:

„Trebue ca cineva să fie absolut de rea credință pentru a afirma că pactul franco-rus este îndreptat în contra cutărei sau cutărei Puteri.

„Dirigitorii dela Berlin nu ignorează că acest tratat nu țintește decât să înlocuiască în mod provizoriu încheierea unei înțelegeri căreia Germania a fost și rămâne invitată.

„Tratatul franco-sovietic, spune guvernul hitlerist, face caduc pactul dela Locarno. Nu aceasta este părerea celor două puteri garante, Anglia și Italia care au fost consultate de către guvernul francez, înainte de a lua vreun angajament cu guvernul sovietic. De aceea, d. Flandin a propus să supună litigiul Curții dela Haga. Germania va primi ea oare? Trebuie s'o sperăm.

„Refuzul său ar fi mărturia că ascunde în dosul acestei manevre planuri secrete.

„Dar mai e oare nevoie de această mărturie publică?“, încheie d. Le Goff.

D. D^R. KROFTA: NOUL MINISTRU DE EXTERNE AL CEHOSLOVACIEI

Presa cehoslovacă.

Ziarele cehoslovace comentează cu multă însuflețire numirea d-lui dr. Krofta în postul de ministru de externe al Cehoslovaciei, considerându-l ca cel mai demn urmaș al d-lui Beneš și care va continua aceeași politică tradițională care a asigurat Cehoslovaciei locul de cinste printre Statele europene.

PRAVO LIDU din 2 Martie, ocupându-se de personalitatea noului ministru de externe, scrie:

„Personalitatea d-lui Krofta este cea mai bună garanție, pentru continuarea, cu același succes, a politicii externe cehoslovace“.

„D-sa s'a arătat în totdeauna foarte binevoitor față de minoritățile din Cehoslovacia, fapt ce ne face să credem că numirea d-lui Krofta ca ministru de externe va avea o influență binefăcătoare și asupra politicii interne și va putea să anihileze încordarea dintre partide“.

Cu această ocazie, ziarul exprimă recunoștința sa și fostului ministru de externe Milan Hodza, care într'un timp așa de scurt a reușit să obție cele mai strălucite succese.

Cu data de 1 Martie, PRAGER PRESSE, ocupându-se de numirea d-lui Krofta, arată că Cehoslovacia este mândră că politica ei externă este din nou condusă de un om al științei.

Presa iugoslavă.

Ziarul PRAVDA din Belgrad, cu data de 3 Martie, publică sub titlul „Dr. Kamil Krofta“ un articol consacrat personalității noului ministru de externe cehoslovac.

„Noul ministru al afacerilor străine cehoslovac face parte din rândul celor mai încreați diplomați și oameni politici ai Cehoslovaciei.

„D-sa are legături personale și e prieten cu fostul președinte al republicii, d. Tomas Masaryk, precum și cu actualul președinte d. Eduard Beneš.

„Actualul premier, d. Hodza a avut în persoana d-lui Krofta unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai săi“.

In continuare ziarul, după ce reproduce câteva note biografice, relevă activitatea politico-diplomatică a noului ministru de externe, care începe cariera sa diplomatică ca trimis special al Cehoslovaciei pe lângă Vatican.

In 1921 d-sa este numit ministru la Viena, demnitate ce o deține până la 1926. După aceea este trimis la Berlin unde stă doi ani.

In 1928 este rechemat la Ministerul de Externe din Praga, unde își depune munca sa neprecupețită, în calitate de subsecretar de Stat, calitate în care a fost numit prim consilier al fostului ministru de externe d. Beneš.

RAPORTURILE INTERBALCANICE

Presa greacă.

LE PROGRÈS din Salonic cu data de 25 Februarie, ocupându-se de chestiunea adeziunii Bulgariei la Pactul balcanic, scrie în titlul unui articol că „intrarea vecinilor noștri în Înțelegerea Balcanică n'ar fi făcută în dauna Greciei“.

Ziarul adaugă: „Sforțări serioase s'au făcut pentru a ușura Bulgariei intrarea în Pact, dar e totuși cert că aceste sforțări nu au putut convinge guvernul dela Sofia să-și schimbe atitudinea pe care a observat-o până acum față de acest pact. Nimeni în Grecia n'ar face obiecțiuni dacă Bulgaria ar adera la această convenție, care și-ar

vedea sporită greutatea sa pur balcanică. Pe de altă parte, n'ar fi rezonabil dacă ne-am teme că o eventuală adeziune a Bulgariei la acest pact s'ar putea opera în dauna Greciei, pentru simplul motiv că aceasta n'ar însemna integrarea pactului, ci pur și simplu o schimbare în compoziția sa și pentru un alt motiv: pentru că nevoia de a apăra principiul inviolabilității tratatelor e tot atât de imperioasă pentru celelalte State care participă la pact“.

Cotidianul atemian KATHIMERINI, sub titlul „O discuție rodnică“, se ocupă de polemica deslănțuită în presa bulgară, în jurul necesității intrării Bulgariei în Pactul Balcanic, și după ce scoate în evidență dreptatea argumentării d-lui Magearoff, fervent partizan al participării Bulgariei la Pactul Balcanic, adaugă în încheiere, următoarele:

„Această discuție este din toate punctele de vedere bine venită, pentru că ea contribuie să se risipească unele idei preconcepute ale opiniei publice bulgare, împotriva Pactului Balcanic și facilitează opera integrării apropierei balcanice pe care toți vecinii Bulgariei o doresc“.

Presa elvețiană.

În numărul din 28 Februarie, NEUE ZÜRICHER ZEITUNG publică un articol în care se ocupă de politica balcanică a Bulgariei. Nu crede că se va produce în curând o schimbare radicală în politica externă bulgară și care s'ar manifesta prin intrarea Bulgariei în Înțelegera Balcanică.

Presa sovietică.

În legătură cu întrevederile diplomatice dela Belgrad, ziarul sovietic ZA INDUSTRIALIZAȚIIU, scrie în numărul său din 20 Februarie:

„Obiectul principal al convorbirilor îl constituie problema unei colaborări mai strânse între țările Micii Antante și ale Înțelegerii Balcanice, și în special, chestiunea unei eventuale intrări a Bulgariei în Antanta Balcanică.

„Intrarea Bulgariei în rândul membrilor Antantei Balcanice, ar fi fost un eveniment mare. Dacă vom lua în considerare Albania, care de fapt nu este decât o colonie italiană, Bulgaria este singurul Stat balcanic care, într-o mare măsură, sub presiunea Italiei, n'a vrut până acum să devină membru al Înțelegerii Balcanice. Renunțarea Bulgariei la linia politică de până acum ar fi contribuit la strângerea rândurilor partizanilor securității colective, în Balcani, ar fi întărit mult acțiunea de garantare a independenței Austriei și ar fi înlesnit menținerea păcii în Europa Centrală“.

Presa austriacă.

Cu data de 26 Februarie, WIENER WIRTSCHAFTS-WOCHE, publică o convorbire cu d. Rușdi Arraş, ministru de externe al Turciei. Între altele, d-sa, a declarat, că există un șir de simptome din care se poate conchide, că Bulgaria dorește să se apropie de Înțelegera Balcanică.

ÎNARMĂRILE MAREI BRITANII

Presa engleză.

Ziarele engleze din 4 Martie primesc cu interes programul guvernului pentru întărirea forțelor de apărare națională a Mării Britanii, astfel cum se găsește expus în Cartea Albă.

Ziarele TIMES și DAILY TELEGRAPH, aprobă fără nicio rezervă programul guvernului.

DAILY TELEGRAPH scrie: „Nu se poate spune că programul depășește măsurile necesare pentru împlinirea lacunelor din sistemul apărării Mării Britanii. Opinia publică este de acord cu specialiștii că cea mai urgentă dintre măsuri este aceea a întăririi aviației“.

TIMES scrie: „Noul plan de înarmare nu conține nimic extraordinar care ar putea deslănțui panica. Înarmările, nu pot asigura pacea, dar nici lipsa de mijloace militare nu o poate garanta“.

DAILY MAIL este de părere că față de primejdiile la care este expusă Anglia, în mijlocul unei lumi înarmate până în dinți, programul anunțat de Cartea Albă trebuie considerat ca insuficient.

DAILY HERALD scrie: „Partidul laburist a declarat că această Carte Albă nu poate justifica suficient aceste reînarmări uriașe. Proiectele guvernului sunt lipsite de precizie și se urmărește obligarea parlamentului de a accepta pregătiri de războiu nelimitate. Dar nu se poate urmări o politică de pace în timp ce se trece la înarmări masive.

„De asemenea și opoziția liberală a adoptat o atitudine critică față de Cartea Albă.

Presa germană.

Cartea Albă engleză, publicată ieri, este comentată cu un deosebit interes de ziarele germane din 4 Martie.

VOELKISCHER BEOBACHTER scrie în legătură cu această chestiune:

„Cartea Albă engleză, privitoare la politica engleză de înarmări, a desiluzionat pe acei care se așteptau la un program rigid, repartizat pe mai mulți ani. Cartea Albă nu cuprinde decât puține precizii și ea ascunde mai mult decât desvăluie.

„Ea constituie totuși punctul de plecare pentru o reînarmare masivă a Angliei, în deosebi în domeniul aviației. Astfel, trebuie considerată și construcția unui nou vas purtător de avioane, precum și întărirea aviației maritime“.

BERLINER BOERSENZEITUNG scrie: „Cartea Albă face Germaniei cinstea de a fi pusă în fruntea Statelor a căror înarmare constituie motivarea reînarmării engleze.

„Dacă comparăm însă înarmarea Germaniei cu cea a celorlalte State, observăm că lipsește constatarea că până acum un an Germania era complet desarmată, fiind astfel silită să caute a împlini un gol imens.

„Astfel înarmările franceze sunt considerate mai mult eu simpatie decât cu critică“.

BERLINER TAGEBLATT subliniază paradoxul că în timp ce Anglia anunță un program de reînarmare masivă, Cartea Albă continuă a anunța intenția Mării Britanii de a susține și mai departe necesitatea unei desarmări generale.

EVENIMENTELE DIN JAPONIA

Presa japoneză.

Toate ziarele japoneze din 27 Februarie declară că evenimentele întâmplate la Tokio, ar putea să aducă dominarea politică japoneză susținută de extremiști militari în legăturile acesteia cu China.

Principalul ziar din Shanghai SIN WAN PAO scrie în această privință:

„Revolta militară din Tokio trebuie considerată ca un incendiu a cărui violență amenință să distrugă propria noastră casă. Scănteia care a dat naștere focului este victoria partidului liberal japonez și succesul partidului muncitoresc în recente alegeri“.

În numărul din 2 Martie ziarul YOMIURI declară că în cercurile militare se crede că va fi imposibil să se restabilească disciplina perfectă în armată și să se evite noi incidente grave, dacă nu se face nimic pentru remedierea nedreptăților sociale ce domnesc actualmente și pe care nimeni nu le contestă.

Ziarul crede deci indispensabilă constituirea unui guvern de uniune națională, destul de puternic ca să realizeze reforme îndrăznețe.

Presa sovietică.

D. Radek publică în ISVESTIA din 27 Februarie un articol în legătură cu revolta militară din Tokio, în care spune între altele:

„Impușcarea miniștrilor a devenit sportul favorit și cel mai puțin periculos al unor grupuri din Japonia.

„Cauza care a provocat ultima acțiune a conspiratorilor este calculul greșit făcut de conducătorii mișcării fasciste, în preajma ultimelor alegeri parlamentare. Acești conducători afirmaseră tinerilor ofițeri că alegerile vor duce la o completă victorie a grupărilor de dreapta în alegeri, ceea ce ar fi însemnat realizarea planurilor de expansiune militară în China, susținută de aceștia. Elementele fasciste ajunseseră chiar la o înțelegere cu cel mai mare partid japonez, partiul Seyukai. În recente alegeri au reușit adversarii acestor grupări, adică partidul liberal și cel muncitoresc.

„Atunci asociațiile secrete militare au hotărât să treacă la o acțiune militară imediată. Evenimentele dela 26 Februarie trebuiesc considerate ca o nouă etapă în dezvoltarea luptelor interne din Japonia și ele pot avea consecințe politice externe foarte grave“.

PRAVDA, din Moscova, cu data de 27 Februarie, publică un articol intitulat: „Omorul din Tokio“, subliniind că, capitala Japoniei a devenit arena agitațiilor militar-fasciste.

„Judecând după relatările primite, scrie PRAVDA, acțiunea tinerilor ofițeri de sub conducerea căpitanului Nonoka, era pregătită cu mult înainte. Lovitura a fost dată acelor conducători, care consideră aventura fascistă prea periculoasă, puțând atrage Japonia într'un războiu pentru care încă nu este pregătită.

„Complotul din 26 Februarie a aruncat o lumină vie asupra situației interne din Japonia, arătând cât este de încordată.

„Agresivitatea pe care o arată Japonia față de vecini, a făcut posibil atentatul de ieri.

„Semnalul pentru cercurile fasciste au fost alegerile din 20 Februarie. Partidul lui Minseito, a învins, ob-

ținând 205 mandate. Seiukai n'a obținut decât 174 mandate, iar partidul social-democrat obține 18 deputați, ceea ce este o mare victorie. Invingerea partidului Seiukai, care era susținut de cercurile militare fasciste, a însemnat provocarea acestor cercuri la răscoală. Autorii morali și materiali ai atentatului se pregăteau în liniște, spre a acționa. De altfel, întotdeauna până acum, organizațiile fasciste s'au bucurat de o toleranță exagerată. Asasinii lui Inukai, au fost eliberați, iar procesul lui Aidzava, omorătorul generalului Nogata, a devenit tribună fascistă.

„Vedem astfel că cercurile fasciste nu renunță niciun moment la realizarea programului lor.

„Impușcăturile dela Tokio, nu sunt nici întâmplătoare, nici izolate. Ele sunt pregătite de întreaga politică a imperialismului japonez, și au devenit posibile numai din cauza toleranței arătate de cercurile guvernamentale japoneze, față de aventurierii fasciști. Astfel de evenimente pot interveni numai într'o atmosferă viciată, cum este aceea a Japoniei, unde provocatorii războiului rămân nepedepsiți. De aceea, oricare ar fi finalul evenimentelor dela Tokio, desfășurarea lor va atrage pe viitor atențiunea lumii întregi“.

Ziarul sovietic ZA INDUSTRIALIZAȚIUI, cu data de 27 Februarie, se ocupă de evenimentele din Japonia, petrecute în ziua de 26 Februarie. Afirmând că asasinările politice și răscoala s'au petrecut în primul rând pentru că dementele fasciste au fost prea îndârjite de eșecul suferit în ultimele alegeri pentru parlament, ziarul analizează caracterul curentului fascist din Japonia, scriind următoarele:

„Fascismul japonez reprezintă interesele elementelor celor mai agresive și reacționare ale capitalului financiar. El își recrutează partizani între numeroasele straturi nemulțumite ale micii burghezii, între micii proprietari și culaci, care resimt cu o deosebită putere urmările crizei economice. Satul japonez se sufocă în ghiarele crizei agrare. Nu numai țărani, ei și anumite straturi de exploatare, care își bazează existența pe mizeria țărănilor, suferă de urmările dezastruoase ale crizei. Iată de ce proprietarii joacă un rol destul de mare în conducerea fascismului japonez.

„Ofițerii și subofițerii din armata japoneză sunt de cele mai multe ori legați prin înrudire cu burghezia mică, cu micii proprietari și culacii. De aceea nemulțumirea care domnește în aceste straturi găsește un răsunet considerabil în rândurile ofițerilor. Această nemulțumire este exploatată cu multă dibăcie de către fascismul japonez.

„Cercurile fasciste japoneze, exploatează de asemenea și antagonismul ce există între tinerii ofițeri și subofițeri pe de o parte și comandanții lor superiori pe de altă parte, care până în ultimul timp au fost recrutați pe baza înrudirii cu cercurile de mari proprietari și burghezi.

„În Japonia de astăzi, are loc o luptă internă între clasele dominante. În esența ei, lupta aceasta s'a născut din ciocnirea a două diferite curente propagate de politica imperialismului japonez.

„Precum nu se poate vorbi de unitatea politică a burgheziei japoneze, tot așa nici clasa militară japoneză nu poate fi privită ca un tot unitar. Militarii japonezi se află în centrul vieții politice a țării.

„Fascismul japonez este un curent de aventură și de agresiune nemască. Politica lui este propagată de elementele cele mai reacționare ale capitalului financiar al Japoniei.

„Natural că aceste elemente găsesc sprijin în majoritatea militarilor japonezi, care sunt interesați în politica de aventuri militare.

„Și totuși fascismul nu stăpânește încă situația în Japonia. La putere se află până acum blocul format din capitaliști și marii proprietari „moderați“, care consideră că o eventuală victorie a fascismului, care va atrage după sine izbucnirea unui „mare război“, prezintă riscuri prea mari. Iată de ce blocul acesta se opune atât de activ acțiunii fasciste.

„Dar aceasta nu înseamnă, desigur, că blocul conservator, care s'a aflat până acum la putere, este format din partizani ai păcii. Recunoscând însă toată subrezimea clădirii imperiului japonez, ei preferă să-și propage politica de agresiune cu mai multă prudență. Ei preferă să-și îndrepte agresiunea în părțile, unde Japonia va întâmpina mai puțină rezistență (de exemplu, înspre China).

„Noi trebuie să urmărim cu o mare atenție desfășurarea evenimentelor din Japonia“, încheie ziarul ZA INDUSTRIALIZAȚIUI

Presa sovietică își menține tonul ironic în aprecierile ultimelor evenimente din Japonia. Astfel PRAVDA, cu data de 1 Martie, într'un articol intitulat: „După complotul dela Tokio“, exprimându-și părerea, că restabilirea ordinii la Tokio se datorește compromisului la care ar fi ajuns cercurile politice din jurul palatului imperial, cu reprezentanții grupărilor militare-fasciste, scrie:

„Deocamdată este greu de spus care este sensul concret al compromisului. Rezultatul evenimentelor care au avut loc, ne dovedește că grupările extremiste de militari reacționari nu și-au atins încă scopul. Fără îndoială, însă că ei au obținut concesii considerabile din partea celei dela palat, ceea ce poate să contribuie la întârzierea poziției militarilor fasciști și să le dea posibilitatea de a exercita o influență și mai mare decât până acum, asupra politicii interne, și mai ales asupra politicii externe a guvernului.

„Eșuarea demonstrației nemăscate întreprinse de grupările militariste-fasciste, le va impune acestora mai multă prudență pentru un timp oarecare. Un singur lucru este însă clar: militarii fasciști n'au renunțat însă la programul lor. De aceea este mai mult ca sigur că în Japonia vom mai avea de înregistrat turburări noi, asemănătoare celor petreente acum câteva zile.

„Toate acestea dovedesc, încheie PRAVDA, cât de neîntemeiate sunt pretențiunile Japoniei la rolul „unui factor de stabilizare în Asia“.

Presa engleză.

Evenimentele din Japonia sunt umbrărite la Londra cu încordare. Toate ziarele își exprimă speranța că nu se va ajunge la o dictatură a elementelor militare radicale și că cercurile credincioase Constituției își vor menține supremația.

DAILY TELEGRAPH din 27 Februarie scrie că înfiorătoarele asasinat de la Tokio ar putea avea consecințe incalculabile în tot Extremul Orient. Armata este însuflețită de „uriază idealuri imperialiste“, care tind la dominația deplină a Japoniei în Extremul Orient și la exploatarea fără nicio concurență, a imenselor posibilități economice ale Chinei.

THE TIMES din 27 Februarie, publică un articol de fond, intitulat: „Asasinii dela Tokio“, în care, după ce vestește acțiunea criminală a tinerilor ofițeri japonezi, arată cum acest complot este în legătură cu alte asasinat politice din trecut, comise de grupul ofițerilor tineri, făcând parte din mișcarea celei de a doua restaurări, a căror țintă era să împiedece pe politicieni și pe capitaliști, de a se interpune între împărat și popor.

„Ei credeau că o renovare este necesară în întreaga viață națională a Japoniei și susțineau că această renovare trebuie să înceapă cu armata“, adaugă TIMES.

După ce constată că o parte din opinia publică japoneză a fost în favoarea acestei mișcări, ziarul scrie:

„Această toleranță pentru metode violente este o trăsătură curioasă la națiune, posedând un simț atât de puternic pentru disciplină, în toate celelalte ramuri ale activității sociale. Poate ea s'ar putea explica, în parte, prin marea neîncredere în politicieni, bancheri și industriași, care se spune că domină în Japonia.

„La crearea acestei stări de spirit a mai contribuit și desiluzia asupra industrializării țării, care este în special resimțită de clasele agricole, din care sunt în general rerutați ofițerii“.

Ziarul constată că unele societăți patriotice, în vreme ce se opun cu energie comunismului, cer ca profiturile în finanțe, în industrie și în comerț, să fie înfrânate prin metode, care de fapt se confundă cu cele comuniste.

„Această tragedie — încheie ziarul — dovedește că tensiunea politică care există în Japonia, a devenit mult mai acută, decât se presupune în afară. Ea ridică chestiuni vitale pentru viitorul țării — e vorba de a ști dacă controlul politicii trebuie să rămână în mâinile guvernului, sau dacă el trebuie să revie unui grup înflăcărat de ofițeri tineri“.

DAILY MAIL, cu aceeași dată, scrie:

„Cele ce se petrec la Tokyo sunt un exemplu al vremurilor agitate și al convulsiunilor prin care trece lumea întreagă. Nu credem însă, că faptul în sine va cauza vreoa reacțiune violentă antimilitaristă în Japonia“.

DAILY TELEGRAPH din 28 Februarie, sub semnătura d-lui Harold Stannard, analizează evenimentele din Japonia, făcând un scurt istoric al evoluției acestei țări în cursul ultimilor 50 de ani, prin infiltrarea ideilor apusene, care au dus la desintegrarea stabilității tradiționale a politicii interne, oamenii mari menți să conducă destinele țării ne mai având autoritatea de altă dată.

Ziarul vestește energic acțiunea fracțiunii militare rebele, chiar dacă este pornită din motive pur patriotice, și cu toate că codul japonez justifică asasinatelor comise din asemenea motive.

In concluzie, ziarul constată că a fost un vechiu conflict între Ministerul de Externe și Ministerul Armatei, devenit foarte acut în ultimul timp din cauza evenimentelor din China. Primul care este în situația de a simți pulsul puterilor europene, cere să se procedeze cu prudență, dar Ministerul Armatei resimte presiunea voină să aibă mână liberă, el fiind acela care duce greul operațiilor.

Presa franceză.

Ziarele din 27 Februarie subliniază gravitatea loviturii de stat din Tokio. Presa se teme de complicațiuni în Extremul Orient, cu puțința extinderii lor în Europa,

în cazul, crezut totuși ca fiind neprobabil, al succesului revoluțiilor.

„Ne aflăm în fața unei situații extrem de gravă, scrie d. Saint Brice în LE JOURNAL, pentru că actuala criză lasă loc tuturor exagerărilor demagogice. E posibil ca răsecoala să fie reprimată repede; dar boala profundă de care suferă Japonia este foarte greu de vindecat“.

„Dacă militarii triumfă la Tokio, scrie PETIT PARISIEN, va urma o revoluție internă, dar și războiul pe continentul asiatic în scurt timp. Pentru pacea lumii trebuie să facem urarea ca această lovitură de stat să dea greș“.

„Dacă răsculații isbutese să-și dieteze voința, împotriva voinții populare, se deschide o eră de turburări grave înlăuntrul Japoniei și începutul primejdios al unei politici externe agresive în toată Asia, scrie PETIT JOURNAL“.

„S'ar putea ca victimele, care erau bănuite de tendințe liberale excesive dela începerea negocierilor ruso-japoneze, să fi fost condamnate de asociațiile secrete din armată, crede EXCELSIOR. Dacă e așa, evenimentele ar putea avea urmări de neprevăzut asupra relațiilor ulterioare dintre Japonia și Uniunea Sovietelor și în consecință și în Europa“.

L'OEUVRE, constată că dacă informațiile sunt exacte, se poate prevedea că revolta n'are sorți să reușească în Japonia și deci nici să se reverse în cadrul internațional.

L'HUMANITE, organ comunist, comentează evenimentele pentru a ajunge la concluzia că extremiștii de dreapta împing la războiul pretutindeni.

În editorialul din 28 Februarie, LE TEMPS scrie între altele:

„Nu există nicio îndoială că este vorba de o acțiune organizată de elementele militare cele mai active care se folosesc de toate prilejurile pentru a reacționa contra politicii liberale pacifice a guvernului în funcție. Această mișcare care a luat o desvoltare îngrijorătoare este hotărât anticapitalistă și antiparlamentară. Numai Impăratul a cărui autoritate este admisă fără rezervă de naționaliștii niponi și de toată armata fără distincție, poate restabili situația normală“.

Sub titlul „Sfârșitul loviturii de forță dela Tokio“, Pertinax în ECHO DE PARIS din 2 Martie scrie:

„Autorii loviturii și-au atins oare scopul? Da, însă numai în parte. Ei voiau să suprime frânelor care până acum n'a încetat să se aplice împotriva societăților naționaliste, militare, sau de alt fel. Ei au omorât pe amiralul Saito, consilier al Impăratului, pe ministrul de finanțe Takahashi, care comprima bugetul războiului și pe generalul Watanabe, adversar real sau pretins al generalului Masaki, directorul educației militare, concediat în Iulie. Ei însă n'au putut să ucidă pe amiralul Okada, pe prințul Saionji și nici pe contele Makino. Rezistența de sus la mișcarea păturii de jos n'a fost deci complet zdrobită.

„Să nu se uite că armata și marina exercită în Japonia un rol dominator. Generalii și amiralii fac și desfac guvernele. Dar nici armata, nici marina nu trebuie privite ca despărțite de corpul națiunii, ci mai degrabă ca unul din instrumentele sentimentului public. Tinerii ofițeri sunt cu deosebire legați de clasele rurale. Astfel, între cele două categorii a țăranilor săraci și a militarilor decăzuți din întâietatea lor de odinioară,

există o legătură pe care o întărește o ură comună împotriva mânuitorilor de bani.

„In cele din urmă, opinia publică va avea să arbitreze acest conflict“.

Presa italiană.

MESSAGERO din 27 Februarie publică un articol în care trasează cadrul general al situației politice din Japonia, în cursul ultimilor 30 ani, pentru a examina apoi consecințele internaționale deosebit de importante ce le-ar putea avea revolta militară sângeroasă, isbucnită pe neașteptate.

„Această revoltă, afirmă ziarul, indică adâncă nemulțumire a cercurilor tradiționaliste și militariste japoneze cu vasta mișcare de occidentalizare, întreprinsă de guvernele civile, care au condus Japonia dela victoria asupra Rusiei în '904.

„Cercurile militare fac vină guvernelor civile din distrugerea tradițiilor seculare ale țării, și afirmă că acestea sunt lipsite de conștiința intereselor imperiale. „practicând o politică de renunțare față de China, Statele-Unite și Anglia“. În sfârșit, cercurile militare mai aduc vină guvernelor din ultimul timp că refuză să acorde creditele necesare pentru o forță militară mai puternică, care să asigure Japoniei victoria într'un război viitor“.

Ziarul atribuie curentului creat de aceste mișcări atât denunțarea de către Japonia a acordului naval din Washington și Londra, cât și cererile de paritate navală cu Statele-Unite și Anglia.

„De curând, delegația japoneză a părăsit, sub presiunea acestor forțe, conferința navală din Londra, care din cauza aceasta nu poate să ajungă la rezultate pozitive.

„Elementele militare ar fi voit un război contra Uniunii Sovietice încă de acum patru ani. Presiunea japoneză asupra Mongoliei exterioare se explică prin teama pe care aceste grupări o au față de bolșevici. Japonia găsește în această privință și înțelegere guvernului chinez, în care vede un aliat contra acelor care ar încerca să turbure ordinea în China. Că lucrurile stau așa, se poate dovedi prin faptul că 90 la sută din capitalul investit în Manchinkuo aparține unor cetățeni chinezi, care s'au refugiat sub protecția japoneză, când li s'a părut că țara lor nu asigură condițiunile necesare de liniște și ordine.

„Alianța cercurilor militare cu partidele agrare a fost determinată de faptul că 90 la sută din armată este compusă din țăranii, care se socotesc oprimați de clasa industrială.

„Programul și scopurile elementelor militare nu trebuie însă considerate ca reacționare, în sensul occidental al cuvântului. Spiritul lor are un caracter etic și tendințele economice sunt mai degrabă socialiste. Programul nu este militar decât atunci când tratează chestiunea expansiunii teritoriale“.

Ziarul încheie, amintind episodul din 1932, când 14 ofițeri și-au făcut harakiri, deoarece Camera nu votase cu unanimitate fondul pentru armată.

Presa polonă.

GAZETA POLSKA din 28 Februarie, relevând în articolul de fond, intitulat „Bazele revoltei din Tokio“, ultimelc evenimente din Japonia și arătând antagonismul care există între tineretul militar și guvernul japonez, scrie:

„Independent de desfășurarea evenimentelor din Japonia, se poate conta pe o accentuare serioasă a cursului în contra Sovietelor și a Chinei. În orice caz, ultimele

probe pentru pacificarea Extremului Orient au fost zădărnice. După revolta militară din capitala Japoniei, niciun cabinet viitor nu va îndrăzni să actualizeze chestiunea pactului de neagresiune cu Sovietele“.

KURJER WARSZAWSKI din 1 Martie scrie despre „Baza revoluției japoneze“ următoarele:

„Revoluția japoneză se îndreaptă în contra parlamen-

tarismului și capitalismului. Va putea însă oare să realizeze ideile ei, va putea modifica structura economică a țării și va găsi mijloacele pentru înfrânarea enormelor dificultăți financiare?..

„Se pare că maresismul național al tinerei armate japoneze nu este altceva, decât capitalism de Stat și că s'a instruit — eliminând internaționalismul — pe baza aceleiași ideologii ca și bolșevismul rusesc“.

PROBLEME EUROPENE

RAPORTURILE FRANCO-POLONE

KURJER WARSZAWSKI din 24 Februarie publică, cu ocazia celei de a 15-a aniversări a încheierii alianței polono-franceze, un articol intitulat „Trebuie numai să vrei“, în care relevă importanța acestei alianțe pentru ambele țări.

Ziarul scrie între altele:

„Că alianța cu Franța este necesară pentru Polonia, aceasta este evident.

„Însă și Franța are nevoie de „alliance de revers“, dincolo de Germania. În cazul când Germania se va întări prin cuceriri în Orient, se va îndrepta numai decât spre Occident și va deveni o povară pentru Franța. A conta numai pe Rusia, s'a dovedit, în timpul războiului mondial că este o concluzie falsă. Structura de astăzi a Europei central-orientale, bine stabilită prin tratatele de după război, este pentru Franța cea mai favorabilă pe țărmul Vistulei și al Dunării, între Marea Baltică, Adriatică și Marea Neagră. Iar în această structură Polonia este „cheia de boltă“ precum a spus odată pentru totdeauna Napoleon. — Trebuie numai... să vrei“.

RELAȚIILE POLONO-BELGIENE

Ziarul polon CZAS din 1 Martie, subliniind într'un articol intitulat „O călătorie necesară și simpatică“, importanța călătoriei d-lui Beck în Belgia, arată că Polonia și Belgia duc o politică externă analogă, bazată pe pactul Ligii Națiunilor și pe pactele bilaterale.

Ziarul scrie între altele:

„Poate înțelegerea cu Belgia va deveni o completare a alianței polono-franceze și un nou inel al lanțului de acorduri destinate să elimine posibilitatea războiului“.

ITALIA ȘI GERMANIA

TIMES din 28 Februarie, este informat din Roma, că d. de Chambrun, ambasadorul Franței la Roma, a avut o conversație cu d. Mussolini, în care a căutat să obțină lămuriri despre contactele diplomatice recente, dintre Italia și Germania, precum și asupra svornurilor care circulă despre o posibilă apropiere între aceste țări.

„Tot ce a putut să afle, adaugă ziarul, este că până azi

nu s'a ajuns la niciun acord, între Italia și Germania. Nu începe îndoiială însă că recente convorbiri au ajutat la clarificarea situației și intereselor ambelor țări, în așa măsură încât se poate spune că există o atmosferă mult mai bună în această privință. Natural, că a urmat de aci, că dacă situația întâmpinată respectiv de Italia și Germania, devine și mai amenințătoare decât este acum, n'ar fi greu pentru aceste țări să ajungă la o înțelegere între ele“.

Din corespondența din Berlin, publicată de TIMES, asupra acestui subiect, reiese că inițiativa unei acțiuni de apropiere italo-germană, a pornit dela Italia, care ar dori oarecare asigurări în chestiunea sancțiunilor. Germania, pentru motive diplomatice, vrea să stabilească anumite pături comune, privitoare la pactul franco-sovietic, deși se îndoiește de sprijinul pe care l'ar putea avea din partea Italiei, pentru că nu uită părerea exprimată, nu de mult de către d. Mussolini, când a aprobat punctul de vedere britanic, că pactul franco-sovietic, nu este în contradicție cu pactul dela Locarno.

INTRUNIREA CONSILIULUI ECONOMIC AL MICII ÎNȚELEGERI

JOURNAL DES NATIONS din 25 Februarie, publică un articol în legătură cu conferința economică a Micii Înțelegeri, care își are sediul ei la Praga.

Ziarul scrie între altele:

„Crearea Micii Înțelegeri economice a servit mai întâiu să pună în armonie relațiile economice între Cehoslovacia, Iugoslavia și România. Dar întemeietorii ei aveau perfect conștiința că rostul ei esențial consistă în puțința de a realiza o consolidare a Europei Centrale.

„Funcționarea Micii Înțelegeri economice ar putea deveni o operă utilă în toată Europa Centrală și tot deodată fundamentul unui organizor care ar întruni toate Statele de bună voință, adică Statele mijlocii și marile puteri care speră să tragă folos din pacificarea acestei regiuni“.

LE FIGARO din 26 Februarie, publică următoarele:

„Consiliul economic al Micii Înțelegeri și-a început azi lucrările sale, în două secțiuni, dintre care prima a studiat problemele relațiilor comerciale dintre Cehoslovacia și România. Ziua de azi a fost consacrată examinării pla-

nurilor economice care au condus până acum la colaborarea controlului rezultatelor obținute acum un an și cercetării mijloacelor proprii să favorizeze extensiunea schimburilor de mărfuri între cele trei State.

„Pe de altă parte, Comisiunile speciale s'au ocupat de colaborarea în materie de transporturi pe cale ferată, a legăturilor aeriene, a navigațiunii pe Dunăre și de turism.

„Se anunță, în mod oficial, că d. Hodza va face în decursul lucrărilor Consiliului un expoziu asupra principiilor colaborării economice în baziul dunărean“.

CHESTIUNEA ZONEI DEMILITARIZATE A RINULUI

ECHO DE PARIS din 4 Martie anunță, sub semnătura d-lui Pertinax, că o negociere diplomatică de maximă importanță se va desfășura zilele acestea între Paris și Londra. Obiectul ei va fi o serie de garanții pe care Franța le cere Angliei, în vederea diferitelor eventualități internaționale.

„In securitatea Franței, trebuie umplut un deficit. Este paradoxal să ne găsim virtualmente aliați cu Anglia împotriva Italiei, în timp ce pe Rin, guvernul din Londra se menține la angajamentele elastice din 1925. O conversațiune între Londra și Paris este deci inevitabilă. D. Eden pleacă la Londra pe deplin informat, după schimburile de vederi cu d. Flandin la Geneva. Ministrul de externe al Marelui Britanii eumoaste punctele ce vor trebui elucidate fără întârziere“.

L'OEUVRE se ocupă de aceeași chestiune: „D-nii Flandin și Paul Bonecour au expus ieri la Geneva d-lui Eden dificultățile ce se vor ivi din faptul amenințării zonei demilitarizate a Rinului, din apropierea italo-germană și mai ales din părăsirea eventuală a Societății Națiunilor de către Italia, în cazul când Ducele, cum este probabil, nu va primi condițiunile de pace ce i-ar putea fi oferite de comitetul de 13.

„O mare negociere franco-britanică se impune deci în scurt timp. Ea va lua o formă concretă după întrunirea din 10 Martie la Geneva, când miniștrii de externe ai tuturor Statelor se întâlnesc din nou“.

POLITICA EXTERNĂ A GRECIEI

NEA IMERA din 2 Martie publică un editorial în care ocupându-se de politica externă a Greciei, scrie, între altele:

„Ca și cum îngrijorările opiniei publice care izvo-

răsc din peripețiile politice interne n'ar fi îndeajuns, s'a început dela un timp să i se prezinte acestei opinii publice, tot ca o sperietoare, chestiunea externă.

„I se dă impresia că în culisele diplomației internaționale se produc fermentări importante care interesează direct Grecia, dar la care aceasta rămâne străină din cauză că nu ar avea un guvern legal politiceste. Ajutați-vă a face să se observe că tot ceea ce se petrece în culisele diplomatice ale lumii, Grecia ca toate celelalte State, îl află, nu prin guvernul său, ci prin serviciul său diplomatic obișnuit, care funcționează fără întrerupere, fie că guvernul nostru este obișnuit, sau extraordinar.

„Deci, din punct de vedere al informațiunilor, absența unui guvern politic regulat, nu creează niciun pericol extern.

„Dacă, dimpotrivă, pe baza informațiunilor existente se vor lua hotărâri critice, atunci trebuie un guvern efectiv și nu un cabinet de formă. Absența unui astfel de guvern poate, de fapt, la un moment dat să creeze pericole internaționale. Situația reală însă nu prezintă Grecia drept obligată de a lua dela un moment la altul hotărâri critice.

„Politica ei externă, cel puțin în liniile sale generale, este determinată și legată de pactul balcanic, care este, dacă nu până la sfârșitul veacurilor, cel puțin pentru prezent, legea politicii noastre externe.

„De sigur, pactul trebuie să sufere încă retușeri și modificări în partea sa militară. Dar pactul în el însuși rămâne legea obligațiunilor și directivelor noastre externe și este o necesitate națională de a-l privi ca o lege cu respect și toată disciplina posibilă.

„Părerii, de sigur, pot să existe mai multe. Dacă pactul este absolut fericit, dacă nu era posibil să fie mai bun, dacă nu era posibil ca el să nu fi fost de loc încheiat. Dar odată ce a fost încheiat și noi l-am acceptat și el este în vigoare, orice gând că am putea — și mai ales în plină eriză europeană — să-l schimbăm sau să-l desființăm, este un gând atât de nebunesc, încât ne putem îndoi că un guvern oarecare ar îndrăzni vreodată să ia hotărâri în această privință sau să riște chiar vreo tentativă!

„Dacă lumea întregă intră în războiu, printr'o necesitate ineluctabilă, vom combate și noi. Nu poate fi altfel. Ne vom bate și noi, fie singuri, fie în alianță. Și în loc să înfruntăm singuri mai mulți dușmani, este preferabil să înfruntăm mai puțini dușmani și cu asistenți alături de noi. Trebuie, prin urmare, să privim Pactul cu un sentiment de securitate și nu cu un sentiment de teamă“.